Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 169 (8159).

6 сентябрь сешанба 1983 йил

Баҳоси 3 тийин

Кеча Тошкентда ЮНЕСКО коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси ҳукуматлараро кенгашининг тўртинчи сессияси ўз ишини бошлади.

ТОШКЕНТ. 1983 йил 5 сентябрь. ЮНЕСКО коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси ҳукуматлараро кенгашининг тўртинчи сессияси президиуми.

ЎзТАГ фотоси

ЮНЕСКО коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси ҳукуматлараро кенгашининг IV сессияси қатнашчиларига

СССР Министрлар Совети ЮНЕСКО коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси (КРХП) ҳукуматлараро кенгашининг IV сессияси қатнашчиларини табриклайди.

ЮНЕСКОнинг мана шу муҳим программасига информация ва алоқа соҳасидаги ҳамкорликни кенгайтириш, информация соҳасида янги, янада адолатли ва янада самарали халқаро тартиб ўрнатишга кўмаклашишдан иборат олижаноб мақсад асос қилиб олинган.

Оммавий информация воситалари одамлар ва халқлар турмушида тобора катта роль ўйнамоқда. Ҳозир, дунёдаги кескинлик кучайган, кўпгина жаҳон проблемалари хатарли равишда чигаллашган бир шароитда бу воситалар ядро уруши хавфига қарши, тинчлик, халқаро хавфсизлик ва халқлар ўртасида яхшироқ ҳамжиҳатлик учун курашдаги куч-ғайратларни активлаштиришлари, айниқса, муҳимдир. Зеро, халқаро муносабатлардаги иқлим, давлатлар ўртасидаги ўзаро ишонч ёки, аксинча, ишончсизлик даражаси кўп жиҳатдан матбуот, радио ва телевидение орқали қандай хабарлар тарқатилишига боғлиқ.

Планетамиз халқларига ҳозир — ўзга халқларга уларга ёт турмуш тарзини тиқиштириш эмас, ҳарбий кучга зўр бериш эмас ва «психология уруши» эмас, балки бир-бирини тушунишга ва бутун инсоният олдида турган муштарак проблемаларни ҳал этиш учун кенг кўламдаги халқаро ҳамкорликни йўлга қўйиш керак.

ЮНЕСКОнинг халқаро информация соҳасидаги ҳамкорликни ривожлантириш борасидаги актив фаолияти ҳамда коммуникацияни ривожлантириш халқаро программасининг дастлабки амалий қадамлари катта ва кичик барча давлатларнинг тенг ҳуқуқлилигини ва уларнинг бир-бирларини ўзаро ҳурмат қилишини қарор топтиришга, маънавий соҳадаги мустамлакачиликни тугатишга, миллий ва регионал оммавий информация ҳамда алоқа системаларини вужудга келтиришда озод бўлган мамлакатларга конкрет ёрдам беришга кўмаклашмоғи лозим.

Сессиянинг ишига муваффақиятлар тилаймиз ва бу сессия ер юзида ялпи тинчликни сақлаб қолиш йўлида халқлар ўртасидаги самарали ҳамкорликнинг ЮНЕСКО ўз фаолиятида амал қилиб келаётган юксак идеаллари белгиси остида ўтади, деб умид қиламиз.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ИНФОРМАЦИЯ ХАЛҚЛАР ТИНЧЛИГИ ВА ТАРАҚҚИЁТИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН!

Тошкент руҳи... Бу тушунча ҳамкорлик, яхши ният, ҳамжиҳатлик рамзи сифатида халқлар ўртасида ишлатиладиган ибора бўлиб қолди. Эндиликда Тошкент БМТнинг қарорига биноан ўтказилаётган жаҳон алоқа йили энг асосий воқеасининг масканига айланди. 5 сентябрь куни бу ерда коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси (КРХП) ҳукуматлараро кенгашининг сессияси очилди.

Шу воқеа шарафига кенгашга аъзо бўлган ўттиз беш мамлакатнинг давлат байроқлари, БМТ байроғи ва барча қитъалардан келган меҳмонларни қабул этувчи республика — Ўзбекистон ССР байроғи кўтарилди.

Сессияни кенгаш раиси вазифасини бажарувчи **Луис Вильоро Торансо** (Мексика) очди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси ўртоқ **Ш. Р. Рашидов**га сўз берилади. (Ш. Р. Рашидов нутқи газетанинг бугунги сонида эълон қилинмоқда).

СССР Министрлар Советининг КРХП ҳукуматлараро кенгаши IV сессияси қатнашчиларига йўллаган, ўртоқ Ш. Р. Рашидов ўқиб эшиттирган табрикномаси зўр эътибор билан тингланди.

СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари, СССРнинг ЮНЕСКО ишлари комиссияси раиси **В. Ф. Стукалин** сессияда сўзга чиқди.

Ҳозиргина биз КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Шароф Рашидович Рашидовнинг ёрқин ва мазмундор нутқини ҳамда СССР Министрлар Советининг у ўқиб эшиттирган ушбу сессия қатнашчиларига табрикномасини тингладик. Бу нутқ ва табрикномада Совет Иттифоқининг оммавий информация воситалари фаолияти масалаларига, бу воситаларнинг тинчлик, халқаро хавфсизлик, халқлар ўртасида яхшироқ ҳамжиҳатлик учун курашдаги ролига қандай ёндашаётганлиги лўнда тарзда ифодалаб берилган.

Ҳозир инсоният ўз тарихининг мураккаб ва ғоят масъулиятли пайтини бошдан кечирмоқда. Империалист кучларнинг айби билан жаҳон узра янги уруш, бунинг устига ракета-ядро уруши хавфи пайдо бўлмоқда. Бу урушнинг ер юзидаги ҳаёт учун даҳшатли оқибатларини ҳатто тўла-тўкис тасаввур этиш ҳам қийин. Барча мамлакатлардаги миллион-миллион кишилар каби совет кишилари ҳам тўхтовсиз давом этаётган ядровий қуролланиш пойгаси шу хавфнинг асосий манбаи деб биладилар. Машъум «совуқ уруш» руҳида масъулиятсизларча қилинаётган агрессив сиёсий баёнотлар ва ҳатти-ҳаракатлар, давлатлар ўртасидаги нормал муносабатларга путур етказадиган, халқлар ўртасига ишончсизлик ва адоват уруғларини сочадиган баёнотлар ҳамда ҳатти-ҳаракатлар қуролланиш пойгасини баттар авж олдирмоқда.

Мана шундай шароитда оммавий информация воситаларининг роли ва масъулияти ҳар қачонгидан ҳам ортиб бормоқда. Бу воситалар башарти барча давлатлар ва халқлар ўртасида тинчлик ва тенг ҳуқуқли ўзаро ҳамкорлик жарчилари бўлиб майдонга чиқсалар, жаҳон манзарасини ҳаққоний ва ҳолисона акс эттирсалар, ядро уруши ҳозир — ҳар бир кишининг ўзи учун, унинг оиласи ва ёр-биродарлари учун, ер юзидаги ҳаётнинг ўзи учун ҳалокат хавфини солади, деган фикрни ҳар бир кишининг онгига сингдирсалар, ўзларининг олижаноб ролларини ўйнаган бўладилар. Халқаро муносабатларнинг иқлими, турли мамлакатлар аҳолисининг инсоният олдида турган бош проблемани, тинчликни таъминлаш проблемасини, шу проблема ҳал этилмаса, бошқа ҳеч қандай проблемаларни ҳал этиш мумкин эмаслигини тушуниш даражаси кўп жиҳатдан шу саволларга бериладиган жавобларга, оммавий информация воситаларининг позициясига боғлиқдир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет ҳукумати шунга аминдирларки, ҳарбий мухолифлик йўллари билан тинчликни мустаҳкамлаб бўлмайди, дунёдаги ҳар қандай муаммолар, шу жумладан социализм билан капитализм ўртасидаги тарихий баҳсни ҳарбий йўл билан ҳал қилиб бўлмайди. Шу сабабли Совет Иттифоқи социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан биргаликда ядро уруши фалокатининг олдини олиш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш, дунёни кескинликни юмшатиш йўлига қайтариш учун ўзларига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилиб келдилар ва қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ю. В. Андропов ўртага ташлаган конкрет ташаббуслар, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг 1983 йил 5 январдаги Прага Сиёсий декларациясида ва мазкур давлатлар раҳбарларининг шу йил 28 июнда Москва учрашувидаги Қўшма баёнотида баён этилган таклифлар комплекси мана шу муҳим вазифаларни ҳал қилишга қаратилган.

Ўтган йилиёқ Совет Иттифоқи ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисида бир томонлама тартибда мажбурият олганлигини эслатиб ўтмоқчиман. Яқинда Совет раҳбарлари янги, ғоят муҳим қарор қабул қилдилар: СССР йўлдошга қарши қуролнинг бирон бир турини космик фазога биринчи бўлиб чиқармаслик мажбуриятини ўз зиммасига олади, яъни бошқа давлатлар, шу жумладан АҚШ йўлдошга қарши ҳар қандай турдаги қуролни космосга чиқаришдан тийилиб турган бутун вақт мобайнида мана шундай қуролни учиришни ўз ташаббуси билан тўхтатиб туради. Бу қарор — Совет Иттифоқи холис ниятининг, у халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини амалда мустаҳкамлашга азму қарор берганлигининг яна бир далилидир. Биз БМТ Бош ассамблеясининг бўлғуси 38-сессияси кун тартибига космик фазода ва космосдан ерга нисбатан куч ишлатишни тақиқлаш тўғрисида шартнома тузиш масаласини киритишни таклиф қилдик.

Ялпи тинчликни таъминлаш ишида Совет Иттифоқи Европадаги ядро қуролларини чеклаш тўғрисидаги Совет—Америка музокараларини муваффақиятли тугаллашга муҳим аҳамият бермоқда. Ю. В. Андроповнинг «Правда» газетаси саволларига шу йил 27 августда берган жавобларида эълон қилинган янги катта ташаббус ҳам шундан далолат беради. «Ўзаро мақбул битимга эришилган тақдирда, шу жумладан АҚШ Европада янги ракеталарни жойлаштиришдан воз кечган тақдирда, деди Совет раҳбари, Совет Иттифоқи ўзининг мамлакат Европа қисмидаги ўртача олисликка учириладиган ракеталарини Англия ва Франция ракеталари миқдоригача қисқартириш пайтида қисқартириладиган ҳамма ракеталарни йўқ қилиб ташлаган бўлур эди. Мана шундай қилинган тақдирда Ғарбда СС-20 номи билан машҳур бўлган энг замонавий ракеталарнинг анчагина миқдори ҳам тугатилган бўлур эди».

Бизнинг бошқа ҳамма тинчлик ташаббусларимиз каби бу янги қадам ҳам Совет Иттифоқининг музокараларда Европадаги ядровий қуролланиш пойгасининг навбатдаги, ҳаддан ташқари хатарли даврасига йўл қўймайдиган ўзаро мақбул битимга эришиш учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилиб келганлиги ва қилаётганлигини яққол кўрсатади. Музокаралар бошланга-

(Давоми иккинчи бетда).

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ нутқи

Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси Ҳукуматлараро кенгаши сессиясининг муҳтарам қатнашчилари ва меҳмонлари!

Хонимлар ва жаноблар! Ўртоқлар ва дўстлар!

Сизларни Совет Иттифоқида Совет ҳукумати номидан самимий табриклашга ва ЮНЕСКОнинг коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси Ҳукуматлараро кенгаши ўзининг навбатдаги мажлисини Ўзбекистон пойтахти — Тошкентда ўтказишга қарор қилганлиги муносабати билан астойдил миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсизлар.

Бизнинг Тошкент шаҳримизда инсоният билими ва маданиятининг турли соҳаларига бағишланган халқаро тадбирлар тез-тез ўтказилиб турибди. Тўрт йил муқаддам Тошкентда ЮНЕСКОнинг иштироки билан ривожланаётган мамлакатлар журналистларининг семинари бўлиб ўтган ва ўшанда биз ҳозирги учрашувнинг баъзи қатнашчиларини қабул этишга мушарраф бўлган эдик.

Биз ЮНЕСКОга аъзо бўлган мамлакатларнинг вакилларини Совет Иттифоқи республикаларидан бири бўлмиш қадимий ва мангу навқирон ўзбеклар диёрида яна кўриб турганимиздан хурсандмиз. Бу сафар ҳам сизлар яхши ва самарали ишлаб, ҳозирги дунёда информация ва алоқа воситаларини ривожлантириш билан боғлиқ масалаларни муҳокама эта оласизлар, деб умид қиламиз.

Биз сизларга сидқидилдан кўпдан-кўп ижодий муваффақиятлар, сиҳат-саломатлик, аъло кайфият, битмас-туганмас шодликлар тилаймиз, республикамиз пойтахти шу кунларда ўзининг шонли 2000 йиллигини нишонлаётган шаҳардаги кунларингизни ёқимли ўтказишингизни тилаймиз.

Ҳозирги Тошкент — Совет Шарқидаги йирик саноат, маданият ва илм-фан марказидир. Бу шаҳарда **2** миллион киши яшаб турибди. Экономиканинг **70** тармоғи унинг индустриал қиёфасини белгилайди. Бу ердаги салкам **200** та йирик бирлашма ва корхона Ўзбекистон саноат маҳсулотининг бешдан бир қисмини ишлаб чиқармоқда, шу маҳсулотнинг анчагина қисми дунёнинг **70** та мамлакатига экспорт қилинмоқда. Шаҳарда миллий Фанлар академияси, **113** та илмий тадқиқот ва лойиҳа-конструкторлик ташкилоти ишлаб турибди, олий ўқув юртларини битириб чиққан 100 минг мутахассис Тошкентнинг илмий ва инженерлик «корпуси»ни ташкил этади.

Ҳозир Тошкентда **19** та олий ўқув юрти, **320** та умумий таълим мактаби ва 36 та ўрта махсус ўқув юрти, уч юздан кўпроқ медицина муассасаси, **12** та театр, **4** та концерт ташкилоти, учта киностудия, **9** та музей, **200** тадан кўпроқ оммавий кутубхона бор.

1966 йил апрелида шаҳарда даҳшатли зилзила содир бўлганида бутун мамлакат Тошкентга ёрдам бериш учун келди, барча совет кишилари садоқатли дўстлик ва қардошлик қўлини узатди.

«Қушга қанот, инсонга дўстлик қувват беради» дейди доно халқимиз. Янги Тошкентнинг кварталлари, унинг архитектура комплекслари совет кишилари беғараз ёрдами, дўстлиги ва қардошлигининг далили бўлиб қолди.

Совет Иттифоқидагилар озодликка эришган мамлакатларнинг мавжуд тенг ҳуқуқсизлик ҳолатини ўзгартириш, мустаҳкам ва самарали ишловчи ўз коммуникациялари инфраструктурасини вужудга келтириш, информация ва маданият масалаларида тўла суверенитетга эришиш ҳамда шу асосда янги халқаро информация тартиби ўрнатилишига эришиш йўлидаги ҳаққоний интилишини жуда яхши тушуниб, унга хайрихоҳлик билан қарамоқдалар.

Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси Ҳукуматлараро кенгашининг Тошкент сессияси жаҳон алоқа йилида ўтказилаётганлиги факти бизни айниқса мамнун этади. БМТ Бош Ассамблеяси ўз вақтида **1983** йилни жаҳон алоқа йили, деб эълон қилиш тўғрисида қарор қабул этганида дунёдаги барча мамлакатларнинг иқтисодий, социал ва маданий тараққиётида алоқа ва информация воситаларининг муҳим ролини уқтириб ўтган эди. Жаҳон алоқа йилини ўтказишдан кузатилган асосий мақсад миллий алоқа воситаларини ва оммавий информацияни жадал ривожлантиришга кўмаклашиш жуда зарур бўлиб қолганлигидан иборат эди. Бу гап асосан ўз алоқа ва информация системаларининг ривожланиш даражаси ҳамда фаолият ҳажми жиҳатидан ҳамон дунёнинг саноат жиҳатидан ривожланган мамлакатларидан жуда орқада қолаётган Осиё, Африка ва Лотин Америкаси ривожланаётган мамлакатларига тааллуқлидир.

Шу йилнинг мартида Ҳиндистон пойтахтида қўшилмаган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг VII конференцияси бўлиб ўтди. Шу қудратли сиёсий ҳаракат доирасида ўтказилган бошқа конференциялар ва учрашувда бўлгани каби Деҳли конференциясида ҳам коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси манфаатлари соҳасига кирувчи масалалар батафсил муҳокама қилинганлиги қувончлидир. Деҳлида қабул этилган Сиёсий декларацияда қўшилмаган давлатларнинг «информация соҳасидаги мустамлакачиликни тугатиш ва воқеаларнинг тарафкашлик билан ёритилишига қарши ҳамда оммавий информация воситаларининг қўшилмаган мамлакатлар ва миллий озодлик ҳаракатлари манфаатларига зид кампанияларига қарши ҳаракат қилиш ишида»ги актив куч-ғайратларни давом эттиришга азму қарор берганликлари изҳор қилинади.

Конференция қатнашчилари миллий алоқа ва оммавий информация воситаларини мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантириш, информация оқимидаги нотекисликни тугатиш, халқаро информация айирбошлашда ривожланаётган мамлакатларнинг тенг ҳуқуқли иштирокига эришиш соҳасида тавсиялар ва лойиҳалар ишлаб чиқиш юзасидан ЮНЕСКО мутасаддилиги остида ўтказилаётган катта ишни маъқулладилар.

Халқаро муносабатларда, халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик ўрнатишда, тинчлик ва халқаро кескинликни юмшатиш учун курашда оммавий ахборот воситаларининг роли ғоят катта ва масъулиятлидир. Бу масала жаҳон жамоатчилигини тўлқинлантирмоқда, шу хусусда турли халқаро, регионал, миллий конференциялар, кенгашлар, мунозаралар, симпозиумлар, учрашувларда батафсил фикр билдирилмоқда.

Тинчлик масаласи, ядро уруши хавфини тугатиш учун, қуролсизланиш учун кураш масаласи ҳозирги замоннинг энг ўткир ва зарур масаласи бўлиб қолди. Ҳарбий устунликка эришиш мақсадлари жиҳатидан мисли кўрилмаган қуролланиш пойгасини авж олдириш йўлини ошкора эълон қилган, ижтимоий тараққиётни ҳар қандай йўллар ва воситалар билан тескари буриб юборишга

(Давоми иккинчи бетда).

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ нутқи

(Боши биринчи бетда).

уринаётган агрессив кучлар тобора жон-жаҳдлари билан ҳаракат қилмоқдалар. Иккинчи жаҳон урушидан кейин ҳали ҳеч қачон халқаро аҳвол бу қадар ташвишли ва хатарли бўлмаган эди.

Совет раҳбарлари жаҳон ядро уруши бошланишига йўл қўймаслик учун зўр куч-ғайрат сарфламоқдалар. Дунёдаги турли ижтимоий системалар ўртасидаги низони ҳарбий воситалар ёрдамида ҳал қилиш мумкин эмаслигига бизнинг ишончимиз комил.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ю. В. Андропов таъкидлаб айтганидек, «Шу системалар ўртасидаги тарихий баҳсни ҳарбий тўқнашув йўли билан ҳал қилишга уриниш инсоният учун ҳалокатли бўлур эди... биз халқаро муносабатларни тубдан соғломлаштиришга, шу муносабатлардаги жамики яхши негизларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга интиламиз. Биз давлатлар ва халқларнинг суверен ҳуқуқлари ҳурмат қилинишига, империализм улоқтириб ташланишига, поймол этишга тобора тез-тез уринаётган халқаро ҳуқуқ принципларига қатъий риоя этиладиган бўлишига интилаверамиз».

Маълумки, 1978 йилда ЮНЕСКО Бош конференциясининг XX сессиясида оммавий информация воситаларининг тинчликни ва халқаро ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишга ҳамда ирқчилик, апартеидни ва урушга гиж-гижлашни тугатиш учун курашга қўшадиган ҳиссасига тааллуқли асосий принциплар тўғрисидаги декларация қабул қилинган эди.

Аммо мана шу жуда муҳим ҳужжатнинг айрим қоидалари турмушга татбиқ этилмаётганини практика кўрсатиб турибди. Ғарбдаги баъзи оммавий информация органлари матбуот озодлиги шиорини ниқоб қилиб олиб, қуролланиш пойгасини маъқулламоқдалар ва тарғиб қилмоқдалар, аслида ядро урушига тайёргарлик кўришдан иборат авантюрачилик режаларини қўллаб-қувватламоқдалар. Миллий озодлик ҳаракатларига қарши, Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги кўпгина ривожланаётган мамлакатларга қарши, айниқса, улар орасида социал-иқтисодий ўзгартишларни активлик билан ўтказаётган мамлакатларга қарши ташвиқотчилик кампанияси жуда кучайтирилди.

Афсуски, дунёда оммавий информация воситаларининг жуда катта имкониятларидан халқаро вазиятни соғломлаштириш учун эмас, балки давлатлар ўртасидаги муносабатларни ёмонлаштириш, бир халқни иккинчисига гиж-гижлаш учун фойдаланаётган кучлар, дунёдаги воқеаларнинг кескинликни юмшатиш йўлига қайтарилишига тўсқинлик қилаётган кучлар бор. «Давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишонч иқлимини вужудга келтирмай туриб, уруш хавфини камайтириб бўлмайди, — деб уқтиришди Европадаги социалистик мамлакатларнинг раҳбарлари 1983 йил январида. — Бу эса, сиёсий мулоқотни ривожлантириш, иқтисодий ва ҳарбий соҳаларда тегишли чоралар кўриш билан бир қаторда ҳаққоний ахборот тарқатишни, буюк давлатчилик даъволаридан, ирқчилик, шовинизм ва миллий мумтозликни пропаганда қилишдан, бошқа халқларга ўз турмушини қандай қуриш ҳақида насиҳат қилиш йўлидаги уринишлардан, зўравонликни тарғиб қилишдан, ҳарбий васвасани авж олдиришдан воз кечишни талаб қилади».

Қанча ахборот, қайси йўллар орқали, қаерга ва қаердан юборилаётганлигигина эмас, шу билан бирга қандай мазмундаги информация ва қайси мақсадда давлатлар ташқарисига тарқатилаётганлиги ҳам муҳимдир. Янги мустамлакачилик бошқа соҳаларда бўлганидек, информация соҳасида ҳам мутлақо номақбулдир, миллатлар уни ҳам милитаризм, ирқчилик ва апартеид каби қоралайдилар. Шу сабабларга кўра, халқаро информация фаолиятининг актуал соҳаси бўлиб, халқаро ҳуқуқ асосида тартибга солишни, информация айирбошлашда барча давлатларнинг иштирок этиши ҳуқуқини гарантиялашни ишлаб чиқишни талаб қилади.

70-йилларда дунёда янги халқаро иқтисодий тартиб ўрнатилишини талаб қилувчи ҳаракат юзага келди. Бу ҳаракат экономика соҳасидагина эмас, шу билан бирга маданият, информация фаолияти ва алоқа соҳасида ҳам ривожланган капиталистик мамлакатлар билан озодликка чиққан давлатлар ўртасидаги айирбошлашнинг тенг ҳуқуқли эмаслигига миллатлар ҳамжамиятининг эътиборини тортди.

Информация тарқатишнинг етилган ва ҳал этилишини талаб қилиб қолган проблемалари ҳақли равишда бир томонга ҳаракат қилинадиган кўча, деб аталувчи «информациянинг эркин оқими» практикаси тутуруқсизлигини кўрсатди. Бу практика ривожланган капиталистик мамлакатларнинг қудратли миллий корпорациялари асосан ҳозир ҳам ривожланаётган мамлакатларга ва улар ўртасида янгиликлар оқимини назорат қилиб, тартибга солиб туришига олиб келди.

Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программасининг 1981 йил июнида Парижда бўлиб ўтган биринчи сессияси ҳужжатларида таъкидлаб ўтилганидек, «жаҳон миқёсида информация ва билим айирбошлашда» тенг ҳуқуқли шериклар тариқасида қатнашишга тўла-тўкис қобилиятли бўлган миллий системалар ривожлантирилмагунча халқаро информация соҳасида янги тартиб ўрнатиб бўлмаслиги шубҳасиз. Иккинчи томондан, бизнинг фикримизча, коммуникацияни ривожлантириш халқаро программасини информация олиш ҳамда алоқа қилиш ва уларнинг технологиясини ривожлантириш соҳасида фақат ривожланаётган мамлакатларнинг потенциалини яхшилашга қаратилган программа, деб ҳисобламаслик керак. ЮНЕСКО Бош директори жаноб Амаду Махтар М'Боу коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси Ҳукуматлараро кенгашининг Акапулькодаги иккинчи сессияси очилишида 1982 йил 18 январь куни сўзлаган нутқида ҳақли равишда айтганидек, «Биз коммуникациянинг замонавий воситалари халқлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ўзаро ҳурматни ривожлантириш ишига, шунингдек, шу мамлакатлардан ҳар бирининг алоҳида жамияти доирасидаги ялпи тараққиётга кўмаклашиш ишига тобора кўпроқ ҳисса қўшадиган бўлиши йўлида биргалашиб куч-ғайрат сарфлашимиз лозим».

Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программасининг тадбирлари амалга оширилаётган ёки амалга ошириладиган мамлакатлар халқларининг маданий ўзига хослигига эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш, уларнинг анъаналари ва урф-одатларини ҳурмат қилиш зарур, албатта. Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программасининг барча лойиҳалари ҳам халқаро ва регионал миқёсда, ҳам миллий миқёсда ривожланаётган мамлакатларнинг социал-иқтисодий ва маданий тараққиёти плани билан чамбарчас боғланган бўлиши лозим.

Фан-техника тараққиёти, ижодий ақл-заковат ва технология фикри ютуқлари планетадаги барча кишиларнинг мулки бўлиб қолиши, инсониятнинг ялпи фароғатига хизмат қилиши керак. Информация бериш техника воситалари экспортнинг моддаси бўлиши, бошқа ҳар қандай товар каби олиб турилиши ёки ташқарига чиқарилиши мумкин, аммо матбуот органлари, радио, телевидениенинг ўзи ҳар бир мамлакатнинг ягона миллий информация системаси бўғинлари тарзида вужудга келтирилиши керак ва бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашиш қуролига айлантирилмаслиги лозим — бунга бизнинг ишончимиз комил. Ҳар бир давлат мана шундай информация системасини ривожлантиришдан иборат дахлсиз ҳуқуққа эгадир. Буни биз — информация соҳасида янги тартиб ўрнатишнинг энг муҳим шарт-шароитларидан бири, деб биламиз.

Барча мамлакатларнинг —катта ва кичик мамлакатларнинг, ҳамма миллатларнинг информация соҳасидаги суверенитети таъминланган тақдирда, улар информация соҳасида иқтисодий ва техникавий жиҳатдан кучлироқ чет давлатларга қарам қилиб қўйиш йўлидан халос этилган тақдирдагина халқлар ўртасида янгиликларни тенг ҳуқуқли асосда айирбошлаш мумкин бўлади. Шу боисдан ҳам миллий информация системаларининг, регионал ва халқаро информация тармоқларининг қарор топиш ва ривожланиш жараёни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти билан ЮНЕСКО эълон қилган халқаро ҳамкорлик принципларига асосланиши зарур.

Кейинги йилларда ЮНЕСКО маъқуллаган муҳим ҳужжатлар шу халқаро ташкилотнинг информация тўплаш ва тарқатишда айрим мамлакатлар ва мамлакатларнинг группалари ўртасидаги мавжуд тенгсизликдан ташвишланаётганлигини кўрсатади. Бу ҳужжатлар оммавий информация воситалари тинчлик ва тараққиётга хизмат қилишидан ЮНЕСКОга аъзо бўлган кўпчилик давлатлар манфаатдор эканлигини ҳам тасдиқлайди.

Халқаро информация айирбошлашдаги мавжуд аҳволни ўзгартириш ва бу соҳадаги мустамлакачиликни тугатиш фикри туғилган пайтдан бери айни ЮНЕСКО информация соҳасида янги халқаро тартибни таъминлаш ишига жуда актив равишда қўшилди. ЮНЕСКОнинг мавжуд программалари бир неча йилдан бери информацияни ривожланган ва ривожланаётган мамлакатлар ўртасида бир маромда айирбошлашга кўмаклашишга қаратилиб келмоқдаки, бу фактни биз юксак баҳолаймиз.

ЮНЕСКОнинг оммавий информация воситаларини ривожлантириш ишидаги бу фаолияти ҳозирнинг ўзидаёқ салмоқли самаралар берди. Бироқ, ҳали кўп иш қилиниши керак ва биз бу халқаро ташкилотни коммуникациянинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишда қатнашишдан четлаштириш истагида бўлган кишиларнинг уринишларини рад қиламиз.

СССР аввал бошданоқ коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси тузилишига, уни дунёнинг турли мамлакатлари ва регионларида информация ҳамда алоқа системаларини ривожлантиришга кўмаклашадиган таъсирчан механизмга айлантиришга тарафдор бўлиб келди. Биз коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси ҳисобига анчагина взнос тўлашимизни эълон қилдик, экспертлар, асбоб-ускуналар ажратиш, СССРнинг олий ўқув юртларидаги студентларнинг ўқиши учун стипендиялар тайинлаш тарзидаги ўз хизматларимизни таклиф қилдик. Шунингдек, биз ЮНЕСКОнинг тавсияларига биноан ривожланаётган мамлакатларнинг матбуот органларига уларнинг информациясини бериш учун махсус камайтирилган тариф бериб қўйдик. Биз шу юксак мақсадларни рўёбга чиқаришда ЮНЕСКО билан коммуникацияни ривожлантириш халқаро программасига бундан буён ҳам ёрдам ва мадад бераверамиз.

Айни вақтда биз ривожланаётган мамлакатларнинг оммавий коммуникация соҳасидаги қолоқлигини тугатиш ишидаги, информация соҳасида янги, бирмунча одилона ва самарали халқаро тартиб ўрнатишдаги муваффақият шу мамлакатларнинг ўзлари сарфлайдиган куч-ғайратлар нақадар актив ва собитқадам бўлишига ҳам боғлиқ, деб ҳисоблаймиз. Шу муносабат билан бизнинг Ўзбекистонимизда ривожланаётган мамлакатларнинг кўпчилигини ҳозир тўлқинлантириб турган проблемалар қандай ҳал этилганлиги тажрибасини айтиб бермоқчиман.

Маълумки, бутун Туркистон каби Ўзбекистон ҳам 1917 йил октябригача чор Россиясининг мустамлака чекка ўлкаси эди. Патриархал қолоқликни, ўтмишнинг оғир сарқитларини тугатиш учун бутун мамлакатнинг зўр куч-ғайрат сарфлаши, барча халқларнинг ёрдами ва қардошларча мадади керак бўлди, ленинча миллий сиёсатнинг изчиллик билан амалга оширилиши керак бўлди, эксплуатация ва зўравонликка барҳам бериш, миллатларнинг тенгсизлигини тугатиш лозим бўлди.

Инсоният тараққиётининг ҳозирги чўққиларига ҳаддан ташқари мураккаб йўллар билан кўтарилдик. — В. И. Ленин, у раҳбарлик қилган Коммунистлар партияси Ўрта Осиёнинг алоҳида шароитларини эътиборга олдилар. Улар шуни ҳисобга олиб, социалистик ўзгартириш планини ишлаб чиқдилар. Лениннинг социализм қуриш планига мувофиқ, партия белгилаб берган конкрет вазифаларнинг ҳал этилиши Совет Шарқи халқларини социалистик қурилишга жалб қилишни таъминлаши керак эди.

Тарихан қисқа муддатларда ўлкамизда ер-сув ислоҳоти ўтказилди, қишлоқ хўжалиги коллективлаштирилди, индустриялаш, маданий революция амалга оширилди. Хуллас, Шарқ халқларининг ҳақиқатдаги тенглигини таъминлаш, мамлакатнинг миллий чекка ўлкалари иқтисодий ва маданий қолоқлигини тугатиш соҳасида жуда катта иш қилинди. Бизга эксплуататорлик тузумидан сарқит бўлиб қолган миллий масала мамлакатимизда тўла-тўкис ва узил-кесил ҳал этилди.

Революциядан аввал Ўрта Осиёда оз миқдордаги майда фабрика-завод корхоналари асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотини дастлабки қайта ишлаш билан шуғулланар эди. Пахтачилик экономиканинг асосий тармоғи бўлган ўлкада ҳатто тўқимачилик фабрикалари ҳам қурилмаган эди.

Революциядан олдинги справочник маълумотларига қараганда, масалан, Тошкент саноати: учта арок-вино заводи, 15 та кўнчилик, 7 та обжувоз, 4 та ғишт, 2 та совун пишириш заводидан, 2 та дурадгорлик фабрикаси ва 6 та фотография корхонасидан иборат эди.

Ҳозирги Ўзбекистон замонавий саноатга, механизациялашган қишлоқ хўжалигига, илғор фан ва маданиятга эга бўлган юксак даражада ривожланган совет республикасидир. Ҳозир бу ерда 1600 тадан кўпроқ йирик корхона ишлаб турибди. Ўзбекистоннинг саноат потенциали энергетика, машинасозлик, катта химия, электроника, қурилиш индустрияси, енгил ва озиқ-овқат саноати, самолётсозлик — экономиканинг жами 200 га яқин тармоғини бирлаштириб турибди.

Умумиттифоқ меҳнат тақсимотида Ўзбекистон пахтачилик учун терим машиналари ва бошқа машина-механизмлар ишлаб чиқарадиган бирдан-бир республикадир. Ўзбекистоннинг ишчилар синфи 3 миллиондан ортиқ кишидан иборат. Бу йилги саноат ишлаб чиқариши ҳажми салкам 20 миллиард сўмликка боради.

Қишлоқ хўжалигида улкан ўзгаришлар рўй берди. Икки рақамни таққослаб кўринг: 1922 йилда Ўзбекистон 37,4 минг тонна пахта ҳосили олган эди, бу йил эса республика мамлакатга олти миллион тоннадан кўпроқ «оқ олтин» бериш учун курашмоқда. Олти миллионли рақам биз учун норма бўлиб қолди. Яқин йилларда биз дон етиштиришни беш миллион тоннага, мева-сабзавот етиштиришни — 10 миллион тоннага етказишни мўлжаллаяпмиз. Чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш ҳам анча ортади.

Бизнинг ютуқларимиз — барча совет халқлари дўстлиги, ўзаро ёрдами, мустаҳкам ҳамкорлигининг якунидир, Ленин партияси доно раҳбарлигининг натижасидир. Эл-улус бирлашса тоғни ҳам қўзғатади, деган Шарқ мақоли жуда ҳаққонийдир.

Аҳил совет оиласида Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз маданиятини, замонавий жаҳон цивилизацияси ютуқлари билан, социализмнинг маънавий фазилатлари, бошқа қардош халқларнинг тажрибаси билан бойита олдилар.

Маънавий турмушдаги зафарларимизнинг улуғворлигини равшанроқ тасаввур қилиш учун шуни эслатиб ўтмоқчиманки, ўтган асрнинг охирларида Туркистонда атиги битта газета 500—600 нусхада чиқарилар эди. Бундан ортиғига ҳам умид қилиб бўлмас эди, чунки маҳаллий аҳоли орасида ҳар юз кишидан атиги икки киши ўқиш ва ёзишни билар эди.

Ҳозирги вақтда республикада 287 та газета, шу жумладан 16 та республика газетаси, 26 та область, 10 та шаҳар, 166 та район, анчагина миқдорда кўп тиражли газеталар нашр этилмоқда, 75 та журнал ва журнал типидаги нашрлар чиқарилмоқда. Бу нашрларнинг бир галги тиражи 10 миллион нусхадан ошади. Газеталар ўзбек тилидан ташқари, рус, қозоқ, тожик, татар, қорақалпоқ тилларида нашр этилмоқда.

Радио ва телевидение катта ҳажмдаги информацияни тарқатмоқда. Аслида Ўзбекистоннинг истисносиз ҳамма аҳоли пунктларида радио эшиттириши ва телевидение кўрсатуви қабул этилмоқда. Яқин кунларда Тошкентда 375 метрли янги телевизион минора ишга туширилади, у бешта программада барқарор кўрсатув олиб бориш имконини беради. Ҳозир республикада телевизор бўлмаган оила йўқлиги диққатга сазовордир.

Республика информация агентлиги адабий ва фото информация тўплаш, қабул этиш ва узатиш учун қудратли воситаларга эга бўлибгина қолмай, бир йил мобайнида у ҳар хил характердаги 1000 босма листга яқин ахборотни турли тилларда тайёрлаб тарқатмоқда, шунингдек чет элларга юбориш учун информация тайёрламоқда.

Ўзбекистонда қўлёзма тарзидаги китобчилик иши минг йил аввал вужудга келган эди, эндиликда барпо этилган қудратли полиграфия базаси ҳар йили 50 миллион нусхадан кўпроқ китоб ва брошюра нашр этиш имконини бермоқда. Республикада 10 та китоб нашриёти ишлаб турибди.

«Радуга» нашриётининг Тошкентда барпо этилган бўлими чет эллик китобхонларни кўп миллионли совет адабиёти ва классикларнинг асарлари билан араб, форс, ҳинди, урду, дари тилларида таништирмоқда.

Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда чиқарилган ҳамма китоб ва брошюраларнинг тиражи бир миллиард нусхадан ошиб кетди. Республикамизда аҳоли жон бошига ҳар йили 5—6 тадан китоб тўғри келади.

Бутун мамлакатда бўлгани каби Ўзбекистон оммавий информация воситалари органларининг материаллари турмушнинг жуда хилма-хил ҳодисаларини тўғри ва ҳаққоний ёритишига, тараққиёт мақсадларига, дунёдаги маънавий-сиёсий иқлимни яхшилашга хизмат қиладиган бўлишига, халқлар бир-бирининг фикрини яхшироқ англашига ёрдам беришига, халқаро ишларда туҳмат, ёлғон-яшиқ хабарлар ва иғвогарликлар тарқатилишига кескин қарши чиқишига интиляпмиз.

Янгиликни сезгирлик билан илиб олишда, барча воқеалардан доимо хабардор бўлиб туришда кўнгилли ёрдамчилар — матбуотнинг ишчи ва қишлоқ активлари газеталаримизга, радио ва телевидениега ёрдам бермоқдалар. Профессионал журналистлар билан бажонидил ҳамкорлик қилаётган жамоатчи мухбирларнинг оммавий информация воситалари билан ижодий ҳамдўстлиги энг муҳим ҳаётий проблемаларни жуда тўғри ёритиш имконини бермоқда.

Ш. Р. Рашидов сўзининг охирида СССР Министрлар Советининг ЮНЕСКО коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси Ҳукуматлараро кенгашининг IV сессияси қатнашчиларига йўллаган табрикномасини ўқиб эшиттирди.

ИНФОРМАЦИЯ ХАЛҚЛАР ТИНЧЛИГИ ВА ТАРАҚҚИЁТИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН!

(Боши биринчи бетда).

нидан буён мамлакатимиз унга эпчиллик билан амалий ёндашиш намунасини кўрсатиб келмоқда. Бироқ эпчиллигимизнинг чеки борлигини Ю. В. Андропов жуда қатъий ва аниқ қилиб таъкидлаб ўтди, буни Совет давлати ва унинг иттифоқчиларининг хавфсизлиги манфаатлари тақозо этади.

Бизнинг фикримизча, оммавий информация воситалари Советлар мамлакатининг шу ошкора, ҳалол позициясини ўз ўқувчилари, тингловчилари, томошабинлари онгига етказишлари жуда муҳимдир. Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати «совет хавфи» тўғрисидаги ҳавоий гаплар билан эмас, балки социалистик давлат табиатининг ўзи тақозо этган тинчлик ва халқаро ҳамкорлик йўлидаги ҳақиқий интилиш билан характерланади.

Уруш ва тинчлик масалаларини ҳал этишда Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари, мустамлакачилик ёки ярим мустамлакачилик қарамлигидан халос бўлган мамлакатлар тобора катта роль ўйнамоқдалар. СССР Олий Совети Президиуми билан СССР Министрлар Советининг қўшилмаган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг Деҳлидаги VII конференциясига йўллаган мактубида уқтириб ўтилганидек, «қўшилмаслик ҳаракатининг халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги учун, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланиш учун, халқаро иқтисодий муносабатларни одилона демократик негизларда қайта қуриш учун, мустамлакачиликни тўла-тўкис ва узил-кесил тугатиш учун курашдаги куч-ғайратларини Совет Иттифоқи ҳамиша астойдил қўллаб-қувватлаб келди ва ҳамиша қўллаб-қувватлайверади».

Биз конкрет халқаро шарт-шароитлар билан боғланмай туриб информация масалаларини муҳокама қилиб бўлмайди, деган мулоҳаза билан баъзи бир ўткир халқаро проблемаларга тўхталиб ўтишни зарур деб топдик. Халқаро сиёсий иқлим, халқлар ўртасидаги ўзаро ишонч ёки, аксинча, ишончсизлик даражаси ўн минглаб газета ва журналлар, миллионлаб телевизорлар ва радиоприёмниклар орқали одамларга қандай информация етиб боришига кўп жиҳатдан боғлиқ эканлигини яна бир бор такрорлаб ўтмоқчиман.

Варшава Шартномасида қатнашувчи социалистик давлатлар шуни эътиборга олиб, шу йилнинг бошида Прагада қабул этилган Сиёсий декларацияда халқаро информация айирбошлаш соҳасидаги ўз позицияларини баён этиб бердилар. Шу декларацияда социалистик мамлакатлар у ёки бу мамлакатлардаги аҳволни сохталаштирган тарзда тасвирлайдиган, душманлик ва адоват уруғларини сочадиган ғаразли ва тўғридан тўғри туҳмат хабарларни тарқатиш учун матбуотдан, радио ва телевидениедан фойдаланишни қатъиян қораладилар. Улар биронта давлат ўз территориясидан мана шундай қўпорувчилик ҳаракати қилинишига йўл қўймаслиги кераклигини билдирдилар. Тинчлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга кўмаклашиш, милитаризм, ирқчиликни, ўзгаларнинг ишларига аралашишни пропаганда қилишни қоралаш халқаро информация айирбошлашнинг бош мақсади бўлиши керак.

Информация соҳасидаги халқаро ҳамкорликни илғор, демократик негизда қайта қуриш, жаҳондаги барча халқлар бемалол информация тарқатиш учун тенг имконият оладиган, бу соҳадаги империализмнинг ҳар қандай кўринишларига барҳам бериладиган шароитни вужудга келтириш жуда зарур вазифадир. ЮНЕСКОнинг Бош конференцияси 1978 йилда оммавий информация воситаларининг тинчлик ва халқаро ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга, инсон ҳуқуқларини ривожлантиришга ҳамда ирқчиликка ва апартеидга қарши, уруш чиқаришга гиж-гижлашга қарши курашга қўшадиган ҳиссасига тааллуқли асосий принциплар тўғрисида қабул қилган декларацияси бу йўлдаги катта қадам бўлди. БМТ Бош Ассамблеяси ҳам шу мақсадларни кўзлаб бу йилни Жаҳон коммуникация йили деб эълон қилди.

Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси (КРХП) оммавий информация воситаларини мустамлакачилик сарқитларидан ва информация соҳасидаги империализм сиёсатидан халос қилиш ишида муҳим роль ўйнаши лозим. Совет Иттифоқи ЮНЕСКО Бош конференцияси XXI сессиясининг КРХПни таъсис этиш тўғрисидаги қарорини актив қўллаб-қувватлади. Шу йил апрелида коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси билан шуғулланувчи Совет комитети тузилганлиги мамлакатимизнинг бу соҳада ЮНЕСКО фаолиятига катта эътибор бераётгани далилидир. Бунда биз ЮНЕСКО Бош конференцияси XXI сессиясининг ҳужжатларида уқтириб ўтилганидек, бу программа «информация ва коммуникация соҳасида янги, адолатлироқ ва самаралироқ тартиб ўрнатиш фаолияти доирасида» амалга оширилишига асосланиб иш тутяпмиз.

ЮНЕСКО маъқуллаган бошқа бир қанча ҳужжатларда ҳам информация соҳасидаги тартибни қайта қуришнинг, бу соҳадаги миллий суверенитетни мустаҳкамлашнинг, ривожланаётган мамлакатлар халқлари маънавий турмушида миллатлараро корпорацияларнинг зўравонлиги тугатилишининг катта аҳамияти қайд этилади. Бу вазифанинг ҳал этилиши халқаро ҳамжамият куч-ғайратларининг, шу жумладан, КРХП йўли билан сарфланаётган куч-ғайратларнинг ҳам таркибий қисми бўлиб қолиши лозим.

Совет Иттифоқи ривожланаётган қўшилмаган мамлакатларнинг ўз сиёсий, иқтисодий ва маданий мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги интилишини тушуниб, унга зўр хайрихоҳлик билан қарамоқда. Бизнинг озодликка чиққан мамлакатларга нисбатан тутаётган йўлимиз —уларнинг ҳаққоний муддаоларини маънавий ва моддий жиҳатдан қўллаб- қувватлашдан, улар билан бирдамликни ифодалайди. Совет Иттифоқининг ривожланаётган мамлакатларга бераётган ёрдами умумий ҳажми ҳам, бу ёрдамнинг сифат мазмуни ҳам шундан далолат беради. Совет Иттифоқи миллий оммавий коммуникация воситаларини барпо этиш ва ривожлантириш соҳасида ҳам ривожланаётган мамлакатларга кўмаклашмоқда. Бу кўмак бирон-бир сиёсий ёки бошқа шартлар билан боғлиқ қилиб қўйилмаган.

Бизнинг мамлакатимиз аввало маҳаллий миллий оммавий коммуникация воситаларини вужудга келтириш ва ривожлантириш учун зарур объектларни бапро этишда ривожланаётган мамлакатларга катта ёрдам бермоқда, бу ёрдам уларнинг информация борасидаги давлат суверенитетини мустаҳкамлаш, мустамлакачилик сарқитларидан халос бўлиш имконини беради.

Бу соҳадаги техникавий ёрдам асбоб-ускуналар етказиб бериш, совет мутахассисларини объектларни монтаж қилиш ва қуриш учун, консультация бериш учун командировка қилиш, шунингдек, тегишли мамлакатларга ҳам, Совет Иттифоқида ҳам миллий кадрларга таълим бериш йўли билан ёрдам қилинмоқда. Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган объектларни ишлатишда жуда актив техникавий кўмак берилмоқда.

Кейинги вақтларда Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техникавий кўмаги билан қурилган коммуникация воситалари объектлари орасида радиостанциялар, телевидение марказлари, телефон станциялари, радиореле линиялари ва бошқаларни айтиб ўтиш мумкин. Бир қанча мамлакатларда (Жазоир, Ироқ, Куба ва бошқаларда) қурилган «Интерспутник» Ер сунъий йўлдошларидан фойдаланадиган ва мамлакатларнинг телефон, телеграф, фототелеграф ҳамда телекод алоқага бўлган эҳтиёжларини таъминлаш учун, шунингдек, телевизион ва радиоэшиттириш программаларини айирбошлаш учун мўлжалланган халқаро алоқа системаси объектлари ишлаб турибди.

СССР билан Ҳиндистон ўртасида тропосфера алоқа линияси барпо этилганини уқтириб ўтмоқ керак. Шу линиянинг ишга туширилиши илгари иккала мамлакат ўртасида Лондон ва Токио

ТОШКЕНТ. 1983 йил 5 сентябрь. ЮНЕСКО коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси Ҳукуматлараро кенгашининг тўртинчи сессияси мажлислар залида. ЎзТАГ фотоси.

орқали амалга оширилган телефон, телеграф ва телекс алоқасини анча яхшилаш ва арзонлаштириш имконини беради.

ЮНЕСКО ва БМТ Бош Ассамблеясининг информацион хабарлар айирбошлаш учун электр алоқа тарифларини қисқартириш тўғрисидаги даъватига жавобан Совет Иттифоқи ривожланаётган мамлакатлар учун янги, имтиёзли алоқа тарифларини биринчилар қатори жорий этди. Шу туфайли улар кўп миллион долларни тежаб қолмоқдалар. Биз юксак даражада ривожланган алоқа системаларига эга бўлган бошқа давлатларни ҳам шундай қилишга чақирамиз.

Биз полиграфияни ривожлантиришда ҳамда полиграфия ва нашриётчилик соҳасидаги мутахассисларни тайёрлашда ривожланаётган мамлакатларга катта ёрдам беряпмиз. Кейинги йилларда бир қанча мамлакатларга полиграфия асбоб-ускуналари етказиб берилди ва совет мутахассислари юборилди. Совет Иттифоқида ривожланаётган мамлакатлардан келаётган мутахассислар мунтазам равишда қабул этилиб, уларга ишлаб чиқариш, техника ва редакция-нашриётчилик илми ўргатилмоқда.

Бизда ривожланаётган мамлакатлардан информация ва алоқа соҳасидаги мутахассисларни тайёрлашга кўп эътибор берилмоқда. Кейинги йилларда мингдан кўпроқ мана шундай мутахассис тайёрланди, уларнинг сони йил сайин кўпайиб бормоқда. Ҳозирги вақтда ўқув юртларида ривожланаётган мамлакатлардан келган 1400 га яқин граждан информация ва алоқа соҳасида ўқитилмоқда ва тайёргарликдан ўтказилмоқда. Вьетнам, Куба, Лаос ва Монголиядан келган мутахассислар бу ҳисобга кирмайди.

Совет Иттифоқининг ривожланаётган мамлакатлар билан оммавий информация соҳасидаги иқтисодий ва техникавий ҳамкорлиги хилма-хил ва кўп қирралидир; совет ташкилотлари бу ҳамкорликни халқаро информация муносабатларини илғор, демократик асосда қайта қуришга, информация соҳасидаги мустамлакачилик сарқитларини тугатишга, информация борасида янги халқаро тартибни вужудга келтиришга кўмаклашадиган муҳим компонент деб билиб, келгусида ҳам уни ривожлантиравередилар.

Совет Иттифоқида КРХПнинг мақсадлари ва амалий фаолияти, бу программада ривожланаётган мамлакатларнинг манфаатлари ҳар томонлама қўллаб- қувватланаётганлиги юксак баҳоланмоқда. Маълумки, Совет Иттифоқи КРХПнинг олижаноб вазифалари муваффақиятли рўёбга чиқишига кўмаклашиш мақсадида КРХП таклиф этадиган ривожланаётган мамлакатлардаги оммавий информация воситаларини ривожлантириш лойиҳаларини амалга оширишда қатнашишга тайёр эканини билдирди, оммавий информация воситалари соҳасидаги мутахассисларни тайёрлаш учун СССР олий ва ўрта ўқув юртларида КРХПнинг илтимосномаларига мувофиқ ҳар йили 50 тагача ўрин ажратиб берилишини эълон қилди. КРХПнинг махсус фондига 500 минг сўмдан иборат взнос қўшди.

Бизнинг КРХПдаги иштирокимиз совет мутахассислари ва асбоб-ускуналарини етказиб беришда, шунингдек, моддий мадад беришда ва эҳтимол тутилган бошқа формаларда ҳам ўз ифодасини топади.

Совет ташкилотлари ривожланаётган мамлакатлардан Ҳукуматлараро кенгашга оммавий коммуникация соҳасидаги турли-туман лойиҳаларни амалга оширишда ёрдам бериш тўғрисида тушаётган илтимосларни синчиклаб ўрганмоқдалар ҳамда алоқа марказлари қуриш, мутахассислар тайёрлаш ва шу сингарилар билан боғлиқ бўлган лойиҳалардан бир қанчасини амалга оширишда актив қатнашишга тайёр эканликларини билдирмоқдалар. КРХП Ҳукуматлараро кенгашига бу ҳақда лозим бўлган тартибда ахборот берилади.

Биз КРХП фаолиятини янада кенгайтириш, унинг самарадорлигини ошириш учун ҳаракат қилиш билан бирга программа доирасидаги иш халқаро муносабатларнинг БМТ, ЮНЕСКО

(Давоми учинчи бетда).

ИНФОРМАЦИЯ ХАЛҚЛАР ТИНЧЛИГИ ВА ТАРАҚҚИЁТИГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН!

(Боши биринчи ва иккинчи бетларда).

ҳужжатларида, шу жумладан ЮНЕСКОнинг 1978 йилги декларациясида мустаҳкамлаб берилган умумий принципларга қатъий мувофиқ равишда амалга оширилган тақдирдагина бу ишнинг муваффақияти таъминланишини яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчимиз. Бу иш давлатларнинг суверен ҳуқуқларни ҳурмат қилишга ва бирон-бир сиёсий шартлар билан боғланган ёрдамнинг мақбул эмаслигига асосланиши лозим.

Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси фаолиятининг яна бир жиҳатига ҳам эътиборни жалб этмоқчиман. Халқларнинг миллий озодлик курашини терроризм деб бадном қилишга уринаётган ирқчилик ва империалистик пропаганда кейинги вақтда кескин кучайиб кетган бир шароитда Ғарбдаги баъзи оммавий информация воситаларининг миллий озодлик ҳаракатларига қарши тарқатаётган ёвуз туҳматини даф қилишда шу ҳаракатларнинг имкониятларини мустаҳкамлаш муҳимдир. Бизнинг назаримизда КРХП шу ҳаракатларнинг ўз оммавий информация воситаларини вужудга келтиришда, уларни замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлашда ва зарур кадрларни тайёрлашда уларга ёрдамни кенгайтириши мумкин.

Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси мана шу талабларнинг ҳаммасига амал қилиб, ривожланаётган мамлакатлар ва уларнинг чин дўстлари орзу ва умидларини муваффақиятли равишда рўёбга чиқаришига ишонамиз.

Бу йўлда КРХП Совет Иттифоқининг ҳар қандай кўмаги ва мададига умид қилавериши мумкин.

КРХП ҳукуматлараро кенгашининг раиси **Гуннар Гарбонинг** (Норвегия) сессияда ўқиб эшиттирилган нутқида кенгашнинг тўртинчи сессиясини меҳмондўст Тошкентда ўтказишни таклиф қилганлиги учун Совет Иттифоқи ҳукуматига миннатдорчилик изҳор этилган. Кенгашнинг аввалги иккита сессияси ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида, биттаси эса Мексикада ўтказилган эди. Сессия ўтказиладиган жойларни мана шундай алмаштириб туриш янгиликни кўриш ва билиш учун, коммуникация соҳасидаги ютуқлар ва камчиликларни таққослаш, шунингдек Ер куррасининг янги районларида коммуникацияни ривожлантириш халқаро программасининг мақсадлари ҳақида гапириш учун қўшимча имконият беради.

Г. Гарбо кенгашнинг тўртинчи сессияси делегациялар ўртасида фикрлашув ўтказишдан ташқари, КРХП кенгаши билан совет кишилари ўртасидаги алоқаларни кенгайтириш имконини ҳам берди, деб умид билдирди.

...Норвег эртакларидан бирида олис тоғларда яшовчи учта дев ўзаро қандай гаплашганлиги ҳикоя қилинади. Кунлардан бирида ана шу девлардан бири ўз тоғидан туриб: «Бу йил об-ҳаво жуда яхши» деб бақирибди. Орадан ўттиз йил ўтгач бошқа тоғдан: «Ҳозир об-ҳаво анча ёмонлашди». деган жавоб эшитилибди. Яна орадан ўттиз йил ўтгач учинчи дев: «Агар бу водийда шундай шовқин-сурон бўлаверса бу ердан бош олиб кетишимга тўғри келади», деб дод солибди.

Ҳозир дунёдаги шовқин-сурон ҳаддан ошиб кетганлиги шубҳасиз. Одамлар радио ва телевидение ҳамда босма воситалар орқали берилаётган хабарларнинг тобора кучайиб бораётган таъсирига дуч келмоқдалар. Сўзлар ва тасвирларнинг мана шу оқими чинакам жаҳоншумул миқёсда айирбошланиши мумкин бўлур эди, — шунда аҳолининг жамики группалари ва барча мамлакатларнинг халқлари ғояларни ва тажрибани теппа-тенг асосда баҳам кўриши мумкин бўлур эди, бу эса ҳамма жойдаги одамларнинг турмушига файз қўшган бўлур эди. Ҳозирги аҳвол мутлақо бошқача: чунончи, дунёнинг кўпгина камбағал мамлакатларида одамлар мутлақо бошқа социал ва маданий шароитлардаги бой ва қудратли давлатлардан берилаётган янгиликларни ва программаларни пассив тарзда қабул қилувчилар ҳолатида турибдилар.

У баъзи мамлакатларда сўз эркинлигига йўл берилмаётганлигини уқтириб, коммуникация воситалари мўлкўл бўлган жойларда ҳам информация бозорда сотиладиган товар деб ҳисобланаётганини таъкидлади. Натижада информациянинг социал йўналишига зарар келтирадиган олди-қочди хабарлар тўлиб-тошиб кетмоқда.

ЮНЕСКО уставини имзолаган давлатлар «барча кишиларга объектив ҳақиқатни бемалол излаб топиш ҳамда фикрлар ва билимларни бемалол баҳам кўриш... учун тўла ва тенг имкониятлар бериб қўйиш зарурлигига» ишонганликларини тантанали равишда билдирдилар. Шу вазифани назарда тутиб, ЮНЕСКО коммуникацияни ривожлантириш халқаро программасини таъсис этди.

КРХП ўз ихтиёридаги чекланган маблағдан фойдаланиб, биринчи галда информация олиш ва узатиш учун асосий воситаларга эга бўлмаган ҳамма мамлакатларга ёрдам бериши, коммуникация воситалари ҳаммадан кўра камроқ ривожланган мамлакатларнинг эҳтиёжларини қондириши керак. Биз Тошкентдаги сессиямизда бу йўлда яна бир қадам қўя олишимиздан умидворман.

Раислик қилувчи Луис Вильоро Торасо халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорлик ғояларини кенг оммалаштиришда кўмаклашиш ЮНЕСКОнинг муҳим мақсади эканини таъкидлади. Бироқ, коммуникация воситаларини вужудга келтирмай ва ривожлантирмай туриб, миллий информация органларини вужудга келтирмай туриб бу вазифани ҳал қилиб бўлмайди. КРХПнинг бутун фаолияти ҳам мана шу мақсадга эришишга бўйсундирилган.

Узоқ замонларда кўпгина халқларни бир бири билан боғловчи йўллар ўтган мана шу ўзбеклар диёрида учрашиб турганимиздан хурсандмиз. Бугун ҳам Тошкент оммавий коммуникация проблемасига бағишланган учрашув маскани бўлди. Бунинг учун Ўзбекистон ССР ҳукуматига ва халқига, барча тошкентликларга раҳмат. «Спасибо!» — деди сўзининг охирида рус тилида Л. Вильоро Торасо.

— Ҳукуматлараро кенгашимизнинг тўртинчи сессияси ўзининг қадимий ва ёрқин тарихи натижасида цивилизация чорраҳаси ва шимол билан жануб, шарқ билан ғарб ўртасидаги қатнов маркази бўлиб қолган шаҳарда ўтаётганлигининг ўзи яхши бир нишона бўлиб туюлади менга, деди ЮНЕСКО Бош директори А. М. М'Боунинг вакили **«Жерар Болла»** (Швейцария).

ЮНЕСКО Бош директори Амаду Махта М'Боу тез орада Ўзбекистонга келади ва ЮНЕСКОнинг миннатдорчилигини мендан кўра яхшироқ изҳор этиб, ўзини вакил қилиб юборган ташкилот номидан меҳмондўст мезбонларимизнинг иззат-икроми учун уларга яна бир бор ташаккур айтиш имкониятига эга бўлади.

–Халқаро ҳамжамиятнинг КРХП ишига нақадар муҳим аҳамият бераётганлиги бу ерда, Тошкентда ҳукуматлараро кенгашнинг 35 аъзоси билан бир қаторда ЮНЕСКОга аъзо бўлган бошқа давлатларнинг ва кўпгина ноҳукумат ташкилотларнинг анчагина вакиллари ҳозир бўлганлиги билан ифодаланади.

1978 йилда коммуникацияларни ривожлантириш халқаро программасини тузиш фикри пайдо бўлганида ЮНЕСКО ўтказган статистик савол-жавобларнинг натижалари ривожланаётган мамлакатлар билан саноати ривожланган мамлакатларнинг коммуникациялар соҳасидаги тафовути катта эканини кўрсатган эди. Шу аҳвол бирмунча яхшиланди, деб айта оламизми? Бу саволга фақат рад жавоби берилиши мумкин.

Сўнгги статистика маълумотларининг кўрсатишича, ривожланаётган мамлакатларда радиоприёмниклар ва телевизорлар, шунингдек телевизион станциялар бирмунча кўпайган бўлса ҳам, аммо газета ва журналлар нашр қилиш ҳамда оммалаштиришнинг аҳволи ҳатто ёмонлашган.

Ж. Болла ривожланаётган мамлакатларда содир бўлаётган воқеаларни оммавий информация воситалари орқали ёритишда баъзи бир ижобий силжишлар сезила бошлаганини уқтириб, бу тенденция ЮНЕСКОнинг актив кўмаги билан кучая боради, деб ишонч билдирди. Кейинги вақтларда ривожланаётган мамлакатларнинг радио ва телевидениеси ривожланаётган мамлакатларга тааллуқли бўлган ва шу мамлакатларнинг ўзида тайёрланган янгиликларни тобора кўпроқ бераётганлиги қувончлидир. Африкада (Пана), Лотин Америкасида (Аласеи), Осиё ва Тинч океан мамлакатларида (Оана) регионал информация бирлашмалари ишлай бошлади.

Шу пайтгача олинган натижалар бизга умид учқунларини бахш этади, мана шу натижалар кўп вақт талаб қиладиган, қийин ва шу туфайли янада жозибадор мақсадга эришишга бизни руҳлантиради.

Сўзимнинг охирида СССР ва Ўзбекистон ҳукуматлари ва халқларининг шодиёна меҳмондўстлиги учун астойдил миннатдорчилик туйғусини изҳор этиб, назаримда ЮНЕСКО билан КРХПнинг мақсадларига мос бўлиб тушадиган текстларни эсга олмоқчиман.

Бу текстларнинг биринчиси Панафрика информация агентлиги (Пана) шу йил 25 майда ўз ишини бошлаганлиги тўғрисидаги телеграмманинг бир қисмидир. Агентлик ўзи тарқатган мактубда бундай деди:

«Африка халқларининг орзу-умидларига муносиб иш қилмоқ учун Пана шу бугундан бошлаб информациянинг давлатлар ўртасида тинчлик ишига ва Африкада тинчлик ишига хизмат қиладиган тарзда иш тутишни мўлжаллайди».

Иккинчи текст «Бобурномадан» олинган. Унда таваллудининг беш юз йиллиги бу йил нишонланаётган Султон Заҳириддин Муҳаммад Бобур биз бугун тўпланиб турган регион ҳақида гапиради. Бобур коммуникация соҳасидаги ходимларга жуда тааллуқли бўлган икки хусусиятни таъкидлайди. XV асрда ҳозирги Ўзбекистон территориясида кейинчалик алоқа йўлдошларининг орбиталарини ҳисоблаб қўйиш имконини берган астрономия жадваллари тузилган эди ва «дунёдаги энг яхши қоғоз» тайёрланган эди. Мана шу қоғоз ҳозир ҳам китоб ва газеталар орқали алоқа ўрнатиш асоси бўлиб турибди.

Ниҳоят, учинчи текст, биринчи секретарь жаноблари, Сизнинг бир асарингиздан олинган, унда Сиз шундай деб ёзгансиз:

— Бир-бирини билиш ва тушуниш ҳаётий заруратдир. Илм-фан, маданият ва санъатнинг ҳақиқий, обидалари халқларнинг муштарак мулки бўлиб қолиши керак. Фан-техника революцияси жараёни гуркираб ривожланаётган бизнинг асримизда, халқлар ўртасидаги турли-туман алоқалар кенг миқёсда ривожланган бир пайтда халқларни бир-биридан яккалаб қўйиш эмас, балки ҳамкорлик, ҳамжиҳатлик, тинчлик ва дўстлик керак.

Биз ЮНЕСКО орқали, жумладан, КРХП ёрдамида интилаётган мақсадни «халқларни бир-биридан яккаламаслик» сўзларидан ҳам яхшироқ тарзда ифодалаб бўладими, ахир.

ЮНЕСКО Бош директори М'Боу жаноблари номидан КРХП ҳукуматлараро кенгашининг иши Тошкентда зўр муваффақият билан ўтишига тилакдошман.

Сессия қатнашчилари коммуникацияни ривожлантиришнинг актуал проблемаларини кўриб чиқишни, информация тартибини такомиллаштиришни кўзда тутувчи кун тартибини қабул қилдилар.

Сессияда умумий мунозара бошланди.

Сессиянинг очилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

● УЗБЕКИСТОН пойтахтида ЮНЕСКО коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси ҳукуматлараро кенгашининг тўртинчи сессияси ўз ишини бошлади. Сессия секретариати бу анжуманга тайёргарлик кўриш бўйича катта иш олиб борди. Суратда: секретариат аъзоларидан бир группаси (чапдан ўнгга) М. Багратион, П. Амур, Ж. Лепин (Франция), С. Амунулолис (Шри Ланка), С. Хорн (Буюк Британия), А. Калауи (Тунис), Л. Меткалф (АҚШ) ва К. Ондобо (Камерун).
УзТАГ фотохроникаси.

МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИНИ ҚУТЛАЙМИЗ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетида

1982—83 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун ўтказилган республика социалистик мусобақасининг якунлари тўғрисида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг қарори билан 1982—83 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун ўтказилган республика социалистик мусобақасида бир қатор область, район ва хўжаликлар ғолиб деб топилдилар ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотландилар.

Мукофотланганлар орасида **Тошкент областидан Бекобод райони, Ғалаба районидаги «Победа» колхози, Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхоз, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз, Бўстонлиқ районидаги «Ленинград» колхози, Пискент районидаги Калинин номли колхоз, Калинин районидаги Охунбобоев номли совхоз бор.**

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети республика областлари ва районлари ўртасида ем-хашак тайёрлаш бўйича социалистик мусобақанинг 1983 йил 1 сентябргача бўлган якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқларини олганлар орасида **Тошкент областининг Калинин райони** ҳам бор. Бу район хашак тайёрлаш йиллик топшириғини 131 процент, шу жумладан август ойида 25 процент, пичан тайёрлаш топшириғини 103 процент, шу жумладан август ойида 9 процент, витаминли ўт талқони тайёрлаш топшириғини 129 процент, шу жумладан август ойида 56 процент, силос бостириш топшириғини 40 процент бажарган.

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯПОНИЯ КУНЛАРИ

Ўзбекистон билан Япония экономика ва маданият, адабиёт ва санъат соҳасида кўп жиҳатдан яхши алоқалар ўрнатди. Ўзбекистонда бошланган Япония кунлари дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришга янги ҳисса қўшади. Япония кунлари 4 сентябрда Тошкентдаги Ҳамза номли театрда тантанали вазиятда очилди. Унда меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотларининг намояндалари иштирок этдилар.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси, «СССР-Япония» жамияти Тошкент шаҳар бўлими правлениесининг раиси В. О. Козимов Япония кунларини оча туриб бундай деди: планетада тинчликни мустаҳкамлашдан астойдил манфаатдор бўлган совет халқи, Ўзбекистон меҳнаткашлари меҳнатсевар япон халқига зўр хайриҳоҳлик билан қарайди, у билан тинч ва дўст бўлиб яшашни истайди. Япония кунлари ҳозирги пайтда бутун планетага маълум бўлган «Тошкент руҳи» вужудга келган шаҳарда бошланганлиги диққатга сазовордир. «Тошкент руҳи» яхши ниятли кишиларнинг тинчликсеварлиги ва бирдамлиги рамзидир.

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамияти президиумининг раиси И. Х. Тўхтахўжаева, «Баҳор» ансамблининг солисти, Ўзбекистон ССР халқ артисти М. Эргашева Япониядан келган меҳмонларни табрикладилар.

Йиғилиш қатнашчилари делегация раҳбари — Япония Социалистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, парламент депутати, «Япония-СССР» жамияти правлениесининг раиси Иокояма Тосиякининг нутқини самимий кутиб олдилар. Бизнинг жамоат ташкилотимиз, — деди у, — бутун мамлакатдаги тўқсонта бўлими тинчлик учун, мамлакатларимиз ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатлари учун, Осиё регионидаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши учун чорак асрдан буён қаттиқ кураш олиб бормоқда.

Биз халқлар ўртасидаги муносабатлар дўстликка асосланиб қурилиши лозим эканлигига қатъий ишонамиз. Акс ҳолда ҳамма нарса қуруқ гап бўлиб қолади. Совет кишилари Хиросима билан Нагасаки бошига тушган оғир фожиани, бу шаҳарларга ташланган мудҳиш ядро бомбаларини ҳеч қачон эсдан чиқармасликларини биламиз.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Ю. В. Андропов Совет Иттифоқининг тинчлик борасидаги янги таклифларини баён қилиб берди. Бу таклифларни Япония халқи мамнуният билан кутиб олди.

Тошкентни ҳақли суратда тинчлик ва дўстлик шаҳри деб атайдилар. Биз Ленин музейида бўлиб, тинчлик учун курашга, халқлар ўртасидаги дўстлик учун, мамлакатларимиз ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатлари учун курашга содиқмиз, деб қасамёд қилдик.

Қадимий Тошкент ҳозирги кунда янада кўркам. Бу шаҳар бунёд этилганига 2000 йил тўлди. Аммо Тошкентнинг шуҳрати — зилзиладан кейин дўстлик кучи билан шаҳарни тиклаган совет халқлари улуғвор меҳнати шуҳрати, бутун планетада тинчликка чорлаётган шаҳар шуҳрати ҳеч қачон ҳозиргидек машҳур бўлмаган эди.

Япония кунлари бошланди. Бу кунлар программасига мувофиқ дўстлик митинглари, концертлар, санъат арбоблари билан учрашувлар ўтказилади, китоб, ўймакорлик, қўғирчоқ виставкалари очилади, Хоккайдо оролидаги моҳир чеварлар тайёрлаган сўзаналар, болалар чизган суратлар кўрсатилади. Меҳмонлар Ўзбекистон ҳаёти билан танишадилар, Бухоро, Самарқандга борадилар.

Япония артистлари тошкентликларга ўзларининг биринчи концертини туҳфа қилдилар. «Фукусима Кокэси Мине буе кенкун кан» ансамбли ўз ватанининг қўшиқ ва рақсларини ижро этди.

(ЎзТАГ).

ҒАЛАБА РАПОРТИ ИЗИДАН

КАНОП: ҲАММАСИ БИРИНЧИ СОРТГА

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари каноп етиштиришда катта тажриба орттиришган. Улар ерларни экишга тайёрлашдан бошлаб, ҳосилни ўриб-йиғиб олгунгача бўлган барча ишларни оқилона уюштириб, мавжуд техника воситаларидан самарали фойдаланиб, ҳар йили канопдан мўл ва сифатли ҳосил етиштирмоқдалар, унинг ҳаммасини биринчи сортга топширмоқдалар.

Колхоз меҳнаткашлари бу йил, айниқса, тадбиркорлик билан иш тутиб, канопдан эртаки ва мўл ҳосил етиштирдилар, ўрим-йиғимга барвақт киришиб, йиллик халқ хўжалик планини областда биринчи бўлиб адо этдилар.

Яқинда мухбиримиз хўжаликда бўлиб, колхоз правлениесининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Рўзиматов билан суҳбатлашди. Қуйида ана шу суҳбатни эътиборингизга ҳавола қиламиз.

— БАЪЗИ деҳқонлар каноп ортиқча ташвиш туғдирмайдиган, кўп сарф-харажат талаб қилмайдиган экин, дейишади. Йўқ, асло ундай эмас. Хўжалигимизда ўн уч йилдан бери каноп етиштирилади. Шунча вақтдан бери ҳосилдорликни ошириш, хом ашё сифатини яхшилаш йўлларини излаб келаётирмиз. Авваллари 100—150 гектар майдонга каноп экиб, 170—180 центнердан ҳосил олардик. Фақат 1977 йилга келиб 200 центнерлик марраға етдик. Кейинги йилларда эса ҳосилдорлик 220—230 центнердан пасаймаяпти. Агар ҳар йили 700 гектарга яқин майдонда каноп етиштирилаётганлигини ҳисобга оладиган бўлсак, бу катта ютуқдир, албатта.

Ҳосилдорликни ошириш билан бирга унинг сифатини ҳам яхшилаб бораяпмиз. Икки йилдан бери луб заводлари хўжалигимиздан фақат биринчи сортли хом ашё қабул қилиб олишяпти. Бунга асосан канопга ишлов беришнинг илғор технологиясини қўллаш, колхозчилар учун қулай иш ва маиший шароит яратиб бериш йўли билан эришилмоқда.

Каноп етиштира бошлаганимиздан бери бир қанча агротехник тадбирларни синовдан ўтказдик. Узоқ йиллардан бери каноп экиб келаётган Ғалаба ва Коммунистик районлари хўжаликлари тажрибаларини кунт билан ўргандик. Ҳар бир янгиликни ўзимизда қўллашда тупроқ ва иқлим шароитимизни ҳисобга олдик. Кейинги йилларда канопни эгатлар оралиғини 50 сантиметр кенгликда қилиб яккақаторлаб экиш схемаси қарор топди. Чунки бизнинг колхозимиз шароитида шундай схемада экилган канопнинг қуёш нури ва ҳаводан тўла баҳраманд бўлиши аниқланди.

Бизда канопдан мўл ва сифатли ҳосил олиш учун кураш кузги шудгор пайтидан бошланади. Каноп учун ажратилган майдонлардаги экинлар йиғиштириб олиниши билан минерал ўғитлар солиниб, шудгор қилинади. Кузги-қишки даврнинг ўзидаёқ далаларни каноп экишга тайёрлаш тугалланади. Кўкламда эса фақат уруғни экишдан олдин енгилгина бороналанади, холос. Уруғликни бегона ўт уруғларидан тўла тозалашга алоҳида эътибор берилади. Бундан ташқари, бутун ўсиш давомида экинни бегона ўтлардан тозалаб туриш ишлари давом эттирилади. Натижада каноп пишиб етилган пайтда қатор ораларида бирорта бегона ўт бўлмайди. Бу хом ашё сифатининг юқори бўлишини таъминлайдиган муҳим шартдир.

Канопчиликда ҳосил ўрим-йиғими энг сермеҳнат жараён ҳисобланади. Жами меҳнат сарфининг 50 проценти шу даврга тўғри келади. Одатда биз каноп ўрим-йиғимига август ойининг биринчи ўн кунлигида киришамиз. Бу йил, ҳам 9 август куни ўримни бошлаб, 1 сентябрь куни халқ хўжалик планини бажарганлигимиз ҳақида рапорт бердик. Ҳозир давлатга мажбурият ҳисобига каноп топширишни ҳам тугаллаяпмиз. Луб заводларига 14 минг тоннадан зиёд хом ашё етказиб берилди. Шуниси қувончлики, унинг ҳаммаси биринчи сортга қабул қилинмоқда. Мақсадимиз умумий хирмонни 16 минг тоннага, ҳосилдорликни эса 230 центнерга етказишдир.

Барча дала ишлари оқилона ташкил этилганлиги ҳосилни қисқа муддатларда ўриб-йиғиб олиш имконини берди. Мавжуд техника воситалари муддатидан аввал ремонт қилиниб, бригадаларга тақсимлаб қўйилган эди. Бригадаларнинг ҳар бирида икки-учтадан «ЛО», «ЛС» машиналари ва биттадан косилка ишлаб турди. Ҳосил эса пешма-пеш қабул пунктларига жўнатиб турилди. Бунинг учун 50 та юк машинаси ва транспорт тракторлари ажратилган эди. Ўрим-транспорт конвейерининг бетўхтов ишлаганлиги туфайли ҳар куни 32—33 гектар майдондаги ҳосил ўриб-йиғиб олиниб, давлатга 700 тоннадан кўпроқ хом ашё етказиб бериб турибди. Бунда ремонт ишлари бевосита далага кўчирилганлиги ҳам ўз самарасини берди. Кўчма устахоналар бригадаларни айланиб, ремонт ишларини бевосита даланинг ўзида бажардилар.

Ўрим-йиғим даврида ҳар бир колхозчи ва механизаторнинг мўл ва сифатли ҳосил учун моддий манфаатдорлиги оширилди. Бугунги кунда каноп етиштириш билан шуғулланаётган ҳар бир оддий колхозчи биринчи сортли хом ашё қанча кўпайса, иш ҳақи ҳам шунча ошишини яхши билади. Шунингдек, колхоз ҳам катта фойда олади. Масалан, ўтган йили хўжалик фақат канопнинг ўзидан 2 миллион 850 минг сўм даромад олди. Бу йил эса 3 миллион сўмга етказиш кўзда тутилмоқда.

Ҳозирги кунда барча бригада коллективлари халқ хўжалик планларини, кўпчилиги эса социалистик мажбуриятларини ҳам бажардилар. Юсуп Султонов бошлиқ бригада хўжаликда биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекди. Бу коллектив ҳар гектар майдондан 240 центнердан хом ашё йиғиштириб олди. Ҳудойберди Дадашев, Шокир Турдиев, Шукрулла Мамбетов, Иброҳим Абдураҳмонов, Эргаш Тошхўжаевлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда ҳам ҳосилдорлик анча юқори бўлди.

Колхоз правлениеси, партия ва касаба союз ташкилотлари барча техника воситалари ва ишчи кучларини ҳосилнинг сўнгги қисмини ҳам қисқа вақт ичида дастлабки ишловдан ўтказиб, қабул пунктларига етказиб беришга сафарбар этмоқда. Шу йўл билан хўжалик йилининг энг масъулиятли даври — пахта йиғим-терими мавсумини ҳам уюшқоқлик билан бошлаб, муваффақиятли якунлаш тўла таъминланади.

ҲАМ ПАХТА, ҲАМ КЎК ПОЯ

СОЦИАЛИСТИК мусобақа тўғри йўлга қўйилди. Ғолибларни ҳам моддий, ҳам маънавий рағбатлантиришга алоҳида эътибор берилди. Дала шийпони оммавий-сиёсий ишларнинг марказига айлантирилди. Бу тадбирлар бригадада меҳнат унумдорлигини оширишга катта ёрдам кўрсатди.

Гап Ғалаба районидаги «Заря коммунизма» колхозининг 2-бригадаси устида бормоқда. Бригада деҳқонлари ўтган йили 68 гектар ерда пахта, 54 гектар ерда каноп ўстириб мўл ҳосил олиб зиммаларидаги олган мажбуриятларини ортиғи билан бажарган эдилар. Улар ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилида янада юксак марраларни кўзлаб ишламоқдалар. Дала ишлари юксак агротехника тадбирлари асосида ўтказилди. Ҳам пахта, ҳам канопдан юқори ҳосил олиш учун барча тадбирлар ишга солинди. Дастлабки натижалар қувончли бўлмоқда. «Кўк олтин» ўрими жадал бораётир. Ҳар гектаридан кам деганда 220 центнердан каноп пояси олишни мўлжалламоқдалар. Кунига 9—11 тоннадан кўк поя топширилмоқда.

— Дефолиация қизғин бормоқда, — дейди бригадир Иля Ким. — Биз ҳосилнинг асосий қисмини юқори сортларга топширишга аҳд қилганмиз. Шу мақсадда далаларни машина теримига тайёрлашга алоҳида эътибор бердик. Ҳар гектаридан кам деганда 44 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб оламиз.

Бригадада маккажўхори, лавлаги сингари экинлардан ҳам юқори ҳосил етиштирилди. Миришкорлар чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшишга бел боғлаганлар.

Шу райондаги Энгельс номли колхознинг 7-бригадаси далаларида ҳам иш қизғин. Бу бригада аъзолари ишни ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этиб, ҳам пахта, ҳам канопдан мўл ва сифатли ҳосил олиш учун курашмоқдалар.

А. АБДУСАТТОРОВ.

СУРАТЛАРДА: (ўнгдан) хўжаликда сўнгги гектарлардаги ҳосил ўриб олиняпти. Илғор колхозчи Д. Эргашева кунлик нормасини бир ярим-икки ҳисса қилиб бажармоқда; бригада бошлиғи Ю. Султонов, тракторчи Э. Рисбоев ва бригада бошлиғи Ш. Мамбетовлар.

А. Мальцев фотолари.

ТОШКЕНТНИНГ 2000 ЙИЛЛИГИГА • ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ЯНГИЛИКЛАР

СТУДЕНТЛАРНИНГ ХАЛҚАРО СИМПОЗИУМИ

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ 2 минг йиллик юбилейига қизғин тайёргарлик кўрилаётган бир пайтда бизнинг В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетида «Университет шаҳрим тарихида» деб номланган студентлар симпозиуми очилди. Бу анжуманга Иттифоқимизнинг 25 та олий ўқув юртидан ва чет эл мамлакатларининг беш олий ўқув юртидан 80 га яқин меҳмонлар ташриф буюришди.

Симпозиум программаси ранг-баранг. Меҳмонлар ўзининг икки минг йиллик юбилейини нишонлаётган Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини бориб кўрадилар. Сиёсий плакатлар ва фотосуратлар кўргазмалари очилади. Студентликка қабул қилиш маросими, турли театрлаштирилган байрамлар ва дискотекалар программани янада бойитган.

Булардан ташқари, симпозиум қатнашчилари шаҳримизнинг социал-иқтисодий ва маданий ривожланишида, мамлакатимизнинг илмий-техникавий потенциалининг ўсишида ҳамда юқори малакали кадрлар тайёрлашда университетнинг роли ҳақидаги докладларни тингладилар. Анжуман университет майдонида бўладиган сиёсий қўшиқлар кечаси ва ёшлар бали билан якунланади.

А. МЎМИНОВ,
ТошДУ комсомол комитети секретарининг ўринбосари.

НАШРДАН ЧИҚДИ

«ЭКРАН ЖИЛОСИ»

Ғ. ҒУЛОМ номидаги Адабиёт ва санъат нашриётида чоп этилган янги китоб «Экран жилоси» деб номланган. Унинг муаллифи А. Липков кўп миллатли совет кинематографиясининг ривожланиш босқичлари ҳамда машҳур киносанъаткорлар ижоди ҳақида ҳикоя қилади. СССР халқ артисти, «Ўзбекфильм» киностудиясининг директори Ш. Аббосов билан қилинган суҳбатни, режиссёрлар А. Ҳамроев ва Қ. Камоловалар суратга олган воқеалар ҳақидаги мулоҳазаларни кўпчилик қизиқиб ўқийди. Бу ҳикоялар «Бош мавзу бўйича», «Болалик дунёси», «Ватан туйғуси», «Беш портрет» каби бир қанча қисмларга бўлинган.

Китобдаги қўлёзма наборлари СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг Москвадаги Полиграфия Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот институтининг тажриба босмахонасида терилган.

М. ЮСУПОВ.

● ТОШКЕНТНИНГ 2000 йиллик юбилейига қизғин ҳозирлик кўриш жараёнида шаҳар кварталлари янада чирой очди. Айниқса, кўплаб янги турар-жой биноларининг фойдаланишга топширилиши шаҳар кўркига-кўрк қўшди.

Суратда: шаҳар юбилейи арафасида Максим Горький номли майдонда қад ростлаган ушбу кўп қаватли турар-жой комплекси қўли гул бинокорларнинг меҳнаткашларга ажойиб туҳфалари бўлди.

В. Портнов фотоси.

*

Ўткир РАШИД

ТОШКЕНТИМИЗ

ҚАСИДА

Тошкентимиз шаҳарларнинг улуғ, каттаси,
Ўлкамизнинг маркази-ю, қутлуғ отаси.
Обод бўлсин бу ўлка-ю, бу шаҳар дея,
Ҳусн берди, этди кўркам улуғ партия.
Тошкентимиз инқилобнинг ўчоғи эди,
Инқилобда Москванинг ўртоғи эди,
Ленин эди Тошкентимиз илк депутати,
Сингган бизнинг бу Тошкентга Ленин хизмати.
Хўп ажойиб тарихларга тўлиқ Тошкентим,
Эл-юрт учун хизматлари улуғ Тошкентим.
Тошкент ўзи минг туман хил саноат шаҳри,
Ҳам меҳнату, ҳам роҳату, фароғат шаҳри.
Тошкент энди янги катта қурилиш шаҳри,
Янгиланиб, янгиликка бурилиш шаҳри.
Ҳар кўчада Тошсоветнинг ўткир кўзи бор,
Ҳар қурилиш тепасида ўзи, сўзи бор.
Бу шаҳарнинг харитасин жилови унда,
Ўзгаради харитада минг чизиқ кунда.
Бир қарасанг эски-жулдур бир маҳалла йўқ,
Қад кўтарар янги бино, дарахтлар қуюқ.
Пайдо бўпти бир шаҳарча ҳаш-паш дегунча,
Яна бири бунёд бўлар бориб кўргунча.
Тошкент уфқин қулочи-ю бағри бўлди кенг,
Туғилди кўп шаҳарчалар бир-бирига тенг.
Қайси бирин айтайлик бу Тошкент «фарзандин»,
Ҳаммаси ҳам қолишмайди гулзор, чамандин.
Хўп ажойиб шаҳар бўлди бугун Чилонзор,
Кириб келар бағрин очиб унга илк баҳор.
Кўп қаватли биноларнинг бор юзлаб уйи,
Бу уйларда ҳар кун бўлар янги уй тўйи.
Кўч кўтариб янги уйга келишмоқдалар,
Ёш-ялланглар «келин тушди» қилишмоқдалар.
Тошсоветда аризалар кўрилиб бир-бир,
Ишчи ўртоқ Нурхонов ҳам олибди ордер.
Саф тортмоқда тоғдек уйлар, янги кўчалар,
Худди кундуз каби ёруғ бунда кечалар.
Қизил майдон янги кўрку янги тус олди,
Худди Ленин келгандайин зўр дovруқ солди.
Тошкент Шарқда юлдуз эди, энди у қуёш,
Улуғ пойтахт Москвага абадий йўлдош.
Қуёш экан, йўлдош экан, оқлансин бу от,
Қуёш бўлиб порласин-у, бўлсин у обод.
Ободонлик режаси бор Тошкентимизнинг,
Кутиб олдик бу режани биз ҳаммамиз тенг.
Шаҳримизни обод қилиш шиоримиздир,
Бу ишларда қурувчилар ҳамкоримиздир.
Таърифладик Тошкентимиз бугунги ҳуснин,
Достон қилса бўлар унинг ўтган ҳар кунин.
Икки минг йил бўлди унинг туғилганига,
Минг-минг йилда минг-минг жилдли тарихга эга.
Унга шараф, унга кўрку тинчлик тилаймиз,
Кўкрагига орден тақиб, гулга буркаймиз.

МАНЕЖДА — «ПРАГА»

ОБЛАСТИМИЗ меҳнаткашлари ҳузурида иттифоқдош республикалар ва чет эл мамлакатлари санъаткорлари тез-тез ўз маҳоратларини намойиш этмоқдалар. Сентябрь ойининг дастлабки кунларидан Чехословакия Социалистик Республикасининг «Прага» цирки усталарининг гастроллари бошланди.

Меҳмонлар ўз репертуарларини турли комик жанрлар асосида тузишган. Жанглёрлар, ҳаво гимнастикачилари, дарбозларнинг чаққон ва дадил ҳаракатлари программага янада файз киритмоқда. Шунингдек, цирк ишқибозлари ҳинд фили устидаги акробатик ўйинларни, ўргатилган шерлар, айиқлар группаси ҳамда аралаш ҳайвонлар чиқишларини ҳам завқ билан томоша қилишяпти.

Программаларни чех циркининг таниқли артистлари — масхарабозлар Збенко ва Бильболар олиб боришмоқда. Кеча санъаткорлар Чирчиқ шаҳридаги гастролларни ниҳоясига етказдилар. Энди улар Олмалиқ шаҳри меҳнаткашлари билан учрашувга тайёргарлик кўрмоқдалар.

Чехословакиялик қардошларимиз областимиз шаҳарларида 25 сентябргача меҳмон бўлишади.

Ю. ЮСУПОВА.

ЮНУСОБОДДА БОСМАХОНА

Тошкентда полиграфия саноатининг яна бир йирик базаси бунёд этилмоқда. Ихтисослаштирилган бу босмахона китоблар, брошюра, рангли открыткаларни чоп этишга мўлжалланган.

Юнусобод массивида қад кўтараётган мазкур босмахона тўрт қаватли корпусга жойлашади. Корхонада машина ва фотонабор участкалари очилади, муқовалаш цехи янги замонавий дастгоҳлар билан таъминланади.

Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари СССР Давлат комитетининг Полиграфия давлат лойиҳалаш ҳамда илмий-текшириш институти Тошкент филиалида тайёрланган лойиҳага кўра бу ерда яна қатор янгиликлар амалга оширилади. Ихтисослаштирилган босмахонада полиграфчиларга қулай меҳнат шарт-шароитлари яратиб берилади.

Янги босмахонанинг очилиши китобларни нашр этиш жараёнида қатор қулайликларни вужудга келтиради. Тошкентда жойлашган нашриётлар буюртмасини ўз вақтида адо этиш имконияти туғилади. Чунончи, «Радуга» нашриёти Тошкент бўлими фаолияти доираси кенгаяди. Хорижий тилларда чоп этилаётган китобларнинг тиражи ортади. Шу билан бирга пушту ва бенгал тилларидаги китобларни чиқариш ҳам йўлга қўйилади.

А. АЛИЕВ.

ТЎРТ ЭГИЗАК

● КАЛУГА. (ТАСС мухбири В. Кирюхин). Москвалик эр-хотин Шашковлар бирданига тўрт эгизакли қилган пайшанба кунини бахтли кун деб ҳисоблайдилар. Калуга яқинидаги Большие козли қишлоғида яшайдиган ота-онаси ҳузурига дам олгани жўнаб кетаётган Евгения Николаевна ўзини кузатиб турган москвалик врачларнинг тахминларига аҳамият бермади. Врачлар оддий эхоскоп ёрдамида бу онлага шунча бола келиб қўшилишини аниқлагандилар. Хуллас медикларнинг айтганлари бўлди. Эндиликда Шашковларнинг икки яшар қизи бир кунда бирданига тўртта сингилли бўлди. Қизчалар Калуга туғруқхонасида дунёга келди. Туғруқхона ўз тарихида биринчи марта шундай ажойиб воқеани нишонлади.

Евгения Николаевна ва унинг бир-бирига ҳайратда қоларли даражада ўхшаш қизалоқлари ўзларини яхши ҳис этмоқда. Чақалоқларнинг жами вазни туғилганида етти килограмдан ортиқ эди. Ҳозир чақалоқлар ва уларнинг онаси доимий назорат остида турибдилар.

● ТОШКЕНТ шаҳридаги 1-клиник шифохонада бир неча йилдан буён бадиий ҳаваскорлик коллективи фаолият кўрсатиб келмоқда. Суратда: ҳамшира қизлардан иборат «Шифокор» дуторчи қизлар ансамбли машғулот пайтида.

Е. Ботиров фотоси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» КОНСУЛЬТАЦИЯ БЮРОСИДАН

САВОЛЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Газетхонларнинг саволларига Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг штатсиз ходими, «Тошкент ҳақиқати» жамоатчи консультация бюросининг аъзоси, юрист **А. Ҳасанов** жавоб беради.

САВОЛ: мен шифохонада ишлаб туриб поликлиникада ҳам ярим ставкада 8 йил ишладим. Сўнг шифохонадан бўшадим. Шу стажни узмасдан поликлиникага ишга ўтиб яна 18 йил ишладим. Умумий иш стажим 31 йил. Айтингчи 20 процент қўшимча пенсия олишга ҳаққим борми?

Р. СОТВОЛДИЕВ.

ЖАВОБ: ҳа, ҳаққингиз бор. 20 процентли қўшимча берилиши ҳуқуқини узлуксиз иш стажининг бир қисмини киши асосий иш жойидан олган, бошқа қисмини эса иккинчи ишдан, яъни ушбу корхонанинг ўзидан олган бўлишидан қатъий назар, қўшимча ҳақ белгиланади.

25 йил корхонада (болали аёллар учун 20 йил) иккинчи ишга ўриндошлик тўғри келса ҳам пенсияга 20 процент қўшимча берилади. Бундай ҳолларда асосий ишлаган иш жойида қўшимча пенсия олиш ҳуқуқини берувчи узлуксиз иш стажи бўлиши шарт эмас.

САВОЛ: мен Тошкент полиграфия техникумининг ўқув босмахонасида корректор бўлиб ишлайман. Биз учун меҳнат отпускаси неча иш кунидан иборат бўлиши керак?

Д. ОБИДОВА.

ЖАВОБ: СССР Давлат меҳнат ва социал масалалар комитети ва ВЦСПС Президиумининг 1977 йил 15 октябрдаги 298/П-22 рақамли қарорида тасдиқланган рўйхатда кўрсатилишича полиграфия ишлаб чиқариши билан боғлиқ ишларда бўлган корректорлар меҳнат отпускасига 6 иш куни қўшилади.

Демак, сизнинг амалдаги 12 кунлик отпускангизга 6 кунлик қўшимча иш билан 18 кун бўлади.

ҲАВОНИ ТОЗАЛАЙДИ

Янги вакуум — фильтрлар пахта заводларида ҳавонинг чангланиш даражасини пасайтириш имконини беради. Республика пахта тозалаш министрлигига қарашли Солдатскоедаги экспериментал механика заводида ана шундай фильтрларни кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Вакуум — фильтрларни ўрнатиш циклонларнинг иш унумини оширади, ҳавони тозалаб сифатини яхшилайди. Завод коллективи шу йилнинг охиригача буюртмачиларга 400 та ана шундай ғоят самарали вакуум — фильтрларни жўнатишни мўлжалламоқда.

(ЎзТАГ).

СПОРТ

ТЕРМА КОМАНДА САФИДА

Мамлакат чемпионатида бир ҳафталик қисқа танаффус эълон қилинди. Бугун СССР терма командаси Ғарбий Берлинда «Герта» клуби билан учрашади. Олимпия терма командамиз эса эртага Будапештда Венгрия футболчилари билан саралаш ўйинини ўтказадилар. Катта тренер Э. Малофеев масъулиятли учрашувга таклиф этган 20 футболчи сафида пахтакорчи Геннадий Денисов ҳам бор.

ҲАМ ОЛТИН МЕДАЛЬ, ҲАМ РЕКОРД

Мерганларнинг Европа чемпионати Бухарестда бўлиб ўтди. Эркаклар баҳсида Александр Митрофанов 600 имкониятдан 598 очко тўплаб, қитъа чемпиони бўлди ва олтин медаль билан тақдирланди. Аёллар баҳсида терма команда сафида тошкентлик «Меҳнат» жамияти вакили Светлана Лазарева ҳам иштирок этди. У траншеяли стендга отиш баҳсларида команда ҳисобида биринчи ўринни эгаллади ва Европа рекордини ўрнатишга ўз ҳиссасини қўшди.

ҚЎШ ҒАЛАБА

Мамлакат чемпионати олий лигасида қатнашаётган республикамизнинг икки вакили «Политотдел» ва «Андижанка» хоккейчилари навбатдаги турда колхоз стадионида ўзаро учрашдилар. Ҳар иккала ўйинда майдон эгаларининг қўли баланд келди. Улар биринчи ўйинда 2:1, такрор учрашувда эса 3:1 ҳисобида устун келишди.

Редактор Н. НАСИМОВ.

Реклама ва эълонлар

«УЗБЕККОНЦЕРТ»
ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ 2000 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН

«ТОШКЕНТ ОЛТИН КУЗИ»
2-БУТУНИТТИФОҚ САНЪАТ ФЕСТИВАЛИ

10 СЕНТЯБРЬ СОАТ 12.00 ва 16.00 да
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
СССР санъат усталарининг катта байрам концертлари
ҚАТНАШАДИЛАР:

ССР ИТТИФОҚИ ДАВЛАТ КОНЦЕРТ АНСАМБЛИ «МОСКВА КЛАССИК БАЛЕТИ»
Бадиий раҳбарлари — РСФСРда хизмат кўрсатган артист, СССР Давлат мукофотининг лауреати Н. КАСАТКИНА ва СССР Давлат мукофотининг лауреати В. ВАСИЛЬЕВ.

Н. ОСИПОВ НОМИДАГИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК РУС ХАЛҚ ОРКЕСТРИ.
Бадиий раҳбар — РСФСРда хизмат кўрсатган артист Н. КАЛИНИН.

«СУВЕНИР» ЭСТРАДА РАҚС АНСАМБЛИ
Бадиий раҳбар — РСФСРда хизмат кўрсатган артист, СССР Давлат мукофотининг лауреати Т. ГОЛОВАНОВА.
РСФСР халқ артисти Л. ВЛАСЕНКО.

УКРАИНА ССР «НАДЗБРУЧАНКА» ЁШЛАР РАҚС АНСАМБЛИ
Бадиий раҳбар — Украина ССРда хизмат кўрсатган артист А. ДАНИЧКИН.

БЕЛОРУССИЯ ССР ДАВЛАТ РАҚС АНСАМБЛИ.
Бадиий раҳбар — В. БУТРИМОВИЧ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР М. ТУРҒУНБОЕВА НОМИДАГИ «БАҲОР» ДАВЛАТ ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИ.
Бадиий раҳбар — Ўзбекистон ССР халқ артисти Қ. МИРКАРИМОВА.

ҚОЗОҒИСТОН ССР «ГУЛЛАР» ДАВЛАТ ЭСТРАДА АНСАМБЛИ.
Бадиий раҳбар — К. ТУЯКАЕВ.

АБХАЗИЯ ССР «ШАРАТИН» (Грузия ССР) ДАВЛАТ ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИ.
Бадиий раҳбар — Абхазия АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби — Э. БЕБИЯ.

СССР халқ артисти Л. ИМОНОВ ва ОЗАРБАЙЖОН ССР МУЗИКА АНСАМБЛИ

ЛИТВА ССР «ТРИМИТАС» ДАВЛАТ ПУФЛАБ ЧАЛИНАДИГАН АСБОБЛАР ОРКЕСТРИ
Бадиий раҳбар — Литва ССРда хизмат кўрсатган артист — М. ТАМОШЮНАС.

МОЛДАВИЯ ССР «ФЛУЕРАШ» ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ХАЛҚ МУЗИКА ОРКЕСТРИ.
Бадиий раҳбар — СССР халқ артисти С. ЛУНКЕВИЧ.

Латвия ССР Давлат филармониясининг солисти — Э. ЧУДАКОВ.

Қирғизистон ССР опера ва балет театрининг солисти, СССР халқ артисти — Б. МИНЖИЛКИЕВ.

ТОЖИКИСТОН ССР «ЛОЛА» ДАВЛАТ ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ХОРЕОГРАФИЯ АНСАМБЛИ.
Бадиий раҳбар — СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати — Г. ВАЛЛОМАТЗОДА.

Арманистон ССР Давлат филармониясининг солисти— К. МАРКАРЯН.

ТУРКМАНИСТОН ССР ДАВЛАТ ХИЗМАТ КЎРСАТГАН РАҚС АНСАМБЛИ.
Бадиий раҳбар — Туркманистон ССР ва Кабарда-Болқар АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби — Л. СМЕЛЯНСКИЙ.

Эстония ССРда хизмат кўрсатган артист, Эстония ССР Давлат филармониясининг солисти — Л. ТОММЕЛЬ.

Билетлар Свердлов номли концерт зали кассасида соат 15.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

М. Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

6 СЕНТЯБРЬ 19.30 ДА
Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейига бағишланган
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
«ГЎЗАЛ» ансамблининг

БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:
Олмахон ҲАЙИТОВА, Отамурод БЕКЖОНОВ
Тошкент область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
Олимжон ОРИФЖОНОВ

Солистлар: Бахтиёр ТЎЛАГАНОВ, Муножот ЙЎЛЧИЕВА, Гулнора ОДИЛОВА, Доно ШОРАҲМЕДОВА, Комилжон ИСКАНДАРОВ, Жамила ЙЎЛДОШЕВА, Эгамберди ЁҚУБОВ, Робия ОЛИМЖОНОВА.
ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ
Программани — Отамурод БЕКЖОНОВ олиб боради.
«ГЎЗАЛ» ансамблининг бадиий раҳбари — Олмахон ҲАЙИТОВА.
Музика раҳбари — Шавкат МУҲАМЕДОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Мукофот — минг франк». Телеспектакль. 11.40 — Концерт. 12.10 — Телевизион ҳужжатли фильм. 12.30 ва 15.00— Янгиликлар. 15.15 — Телевизион ҳужжатли фильмлар. 16.15 — Концерт. 16.40 — «Звездочёт». 17.20 — «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 17.50 — «Фан ва турмуш». 18.20 — «Расмларда қуёш акси бор». 18.35 — Концерт. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Халқ оҳанглари. 19.45 — «Доимо сафда». Партия ветеранлари билан учрашув. 20.25 — «Карастояновлар». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — «Время». 22.00 — Телевизион ҳужжатли фильм. 22.15 — Футбол бўйича СССР чемпионати «Ротор» (Волгоград) — «Звезда» (Жиззах).

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.45 — Табиатшунослик. 9.55 ва 13.30 — Француз тили. 10.25 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — [illegible] Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчилари учун. 11.55 — [illegible] 12.40 — Ботаника. Илмий-оммабоп фильм. 12.10 — «Академик М. М. Шемякин». 13.00 — «Мактабдан сўнг қадрдон хўжаликка». 14.40 — Илмий-оммабоп журнал. 14.45 — Илмий-оммабоп фильм. 14.55 — Островский ҳаёти. 15.55 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Қишлоқ янгиликлари». 19.45 — Илмий-оммабоп фильм. 20.15 — Концерт. 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — «Инсон. Ер. Коинот». 21.30 — «Время». 22.00 — «Унутилмас жанговар ўртоқ». Бадиий фильм. 23.20 — Телевизион ҳужжатли фильм.

ЎзТВ-I. 11.30 — Болалар учун фильм. 12.00 — Телефильм. 12.30—Адабиёт. 13.00— «Ҳаёт манбаи». Бадиий фильм. 18.05 — Фильм-концерт. 18.30 — «Тенгдошларинг ижоди». 19.00—«Коммуникацияни ривожлантириш халқаро программаси ҳукуматлараро Кенгаши сессиясининг қатнашчилари — студиямиз меҳмони». 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Эзгу умидлар майдони». 20.00 — Ҳамза номидаги республика давлат мукофотига номзодлар. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.00 — Пахтакорларнинг шу кунги муҳим вазифалари. 22.20 — СССР халқ артисти Б. Корнева ижоди ҳақида. 23.25 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь — 334808, 325353, секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 325778, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749, қишлоқ хўжалиги — 325647, пропаганда; совет қурилиши — 325645, фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553, адабиёт ва санъат — 325767, ахборот, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354, Фотомухбир — 325894.